

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ד גליון תרס"ט

מטות מסעי

כ"ח תמוז תש"ע

תוכן הענינים

לקח טוב..... עמוד ג'
 קול תפילה..... עמוד ה'
 שבת בשבתו..... עמוד ז'
 דבש תמרים..... עמוד ט'
 בשפתי צדיקים..... עמוד י"א
 פרפראות לחכמה..... עמוד י"ג
 ודרשת וחקרת..... עמוד י"ד
 פניני התורה..... עמוד ט"ז
 אור פני משה..... עמוד י"ט
 חוקים להורות..... עמוד כ"א
 הילולא דצדיקיא..... עמוד כ"ג
 משולחן מלכים..... עמוד כ"ז
 דברות קודש..... עמוד ל"ב

זמנים	הדה"ג	מוצ"ש	סוף"ש	סוף"ת
ברוקלין	8:15	9:41	8:40	11:02
קרית יואל	8:17	9:44	8:40	11:02
מאנטשעלא	8:20	9:47	8:42	11:04
מאנטריאל	8:25	9:55	9:07	10:24
לאנדאן	9:02	10:36	8:24	10:21
מאנטשעסטר	9:17	10:53	9:03	10:26
אנטווערפן	9:38	11:08	9:42	11:04
בני ברק	7:28	9:02	8:19	9:48
ירושלים	7:12	9:05	8:19	9:48

שבת מברכים - ר"ח אב יהיה ביום שני
 מולד: אור ליום ב' בשעה 6:07 בערב, עם 17 חל'

אבות פרק ב'

יסודי התורה	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'
פ' דברים	ז	ח	ט	י	יא

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,
 הנצחת שם, לעילוי נשמות, אפשר לפנות:

בארה"ב:

להר"ד מנחם מענדל פריעדמאן הי"ו
 845-662-5579

באר"י:

להר"ד אלטער אשר אנטשיל אילאוויטש הי"ו
 011-972-527648437

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה

בעיירה נידחת דרו שני עניים מרודים, שניהם בעלי אשה ובנים, האחד עהתעסק בחטיבת עצים וממנה משך פרנסתו ולחמו הדל, והשני עסק בגניבה ובבוזה שלא ידו, והנה הניע העת ויגדלו הנערים והניע פרקן להנשא, החוטב עצים השיאם בכבוד ונתן להם כמוהר התולות, ולעומתו הגנב לא הצליח להשיא ילדיו מחמת חסרון כים ולרש אין כל.

פעם הפציר הגנב בשכינו שיגלה לו סוד הצלחתו להשיא ילדיו אף שהוא עני ואביון כמוהו, והאיך עולה בידיו ליתן להם כדי מחסורם בכבוד, השיב לו החוטב עצים: מיום שנולד לי בן אני עושה לעצמי תיבה קטנה וסגורה במנעול ובריה, ובכל יום אני מכנים להתיבה פרוטה אחת, וכאשר מגיע הבן לפרקו, אני פותח התיבה ויש לי בעבורו די ממון לצורכי הנישואין, על כן עצתי שאם תעשה ותנהג כמנהגי ותעשה לך תיבה סגורה, ומוזה יהי' לך להשיא ילדיך בכבוד בבוא זמנם.

כאשר שמע הגנב דברי שכנו פרץ בצחוק מר ואמר לו: עצה זו טובה לך ולאנשים כמותך, כי כאשר אתה מכנים הפרוטות הן מונחות שם עד שהבן מגיע לפרקו, וגם כאשר אתה דחוק וזקוק למעות לא תפתח את הארגז בשום אופן, ואמנם אני שכל עבודתי הוא לפרק מנעולים ולפתוח שערים בתכונה, הרי אין המנעול נחשב לשמורה כלל, ועל כן כשאזדקק לכסף אפתח את התיבה ואוציא את המעות.

והנמשל הוא שחז"ל בגמ' ובמדרשים האריכו לבאר חומרת הנדרים, ואמרו שרק יראי הטא השומרים על מוצא שפתם להם ראוי לנדור, לעומת זאת על כל ההמון עם אשר פיהם דיבר שווא אין הנדר שום מחסום לפיו ונצרה על דל שפתיו, שהרי הוא מומחה בלפרוץ כל גדריו התורה ומשפטיה, וא"כ מה יתן ומה יוסיף לו לשון נדרים, לעומת זאת הצדיק אשר שומר על כל מצוות התורה וגדריה וכל מצוה הוא גבול לעשיה וכל עבירה הוא גבול לבלתי עשות, לו יאה ולו נאה לעשות גדרים וסיוגים על ידי נדרים, כדי להתחזק על ידה בעבודת ה' ובמצוותיו.

ועל פי זה מבוואר קושיית המפורשים למה דיבר דווקא אל ראשי המטות, כי הם המדברים בשפה נקיה וכל היוצא מפיהם יעשו, ורק להם ראוי לנדור נדר לה, ואדרבה למצוה גדולה ייחשב.

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק יצי"ן

ביהמ"ד דחסידי סאטמאר

רח' רמב"ם

ביהמ"ד בית יהוסף

זכרון מאיר

ביהמ"ד הגדול ויואל משה

שיכון קרית יואל

נדהי בכי תמרורים

תרדנה עיינו דמעה ועפעפינו יולו מים, בהסתלקותה לשמי מרום של הרבנית החשובה והדגולה, צור קודש מחצבתה בת גדולים וקדושי ארץ, גמלה טוב וחסד כל ימי חייה, חגרה בעוז מתניה בשנות זעם ועברה, ואח"כ מפרי כפיה נטעה כרם בית ה' בעמדה במסירות עצומה לימין בעלה מרן רביה"ק זי"ע, פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה, אשה יראת ה' היא תתהלל, צנועה בכל אורחותיה.

הרבנית הצדיקת

אמה של מלכות

פצסיל ללאה

מרת

טיוטל בונים עי"ה

מחברתו הטהורה של כ"ק מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע

בת הגה"ק מרן רבי אהרן טייטלבוים זללה"ה אבד"ק וואלאווא

ומשגרים אנו בזה תנחומינו הנאמנים

קדם אבינו רועינו עמרת תפארת ישראל

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ננחם ציון ובונה ירושלים ינחמנו, וזכותה הגדול יגן עלינו

החותמים בצער רב וביגון קודר

מרדכי שווארץ

הלל פרידמאן

שם מתפללי כהמ"ד ברח' רמב"ם

אליעזר פאלאטשעק

שלמה זלמן דאסקאל

שם מתפללי כהמ"ד בנסיון מאד

יקתיאל יצחק בראך

אלימלך דאוידאוויטש

שם מתפללי כהמ"ד גדול בשבת

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפני סופרים וספרים ע"ד מוסר והסידות נאמרים

ואו כל ההשפעות שמשפיעים לאדם הזה, החטא שהוא חוטף אותו, וכאשר האדם עושה תשובה הוא מסתדר בצל התשובה ואין המשחית שהוא מוצא אותו לקבל השפעותיו, ואם החטא את הרבים, אז אין מספיקין בידו לעשות תשובה, שאפילו אם יעשה תשובה, נשארו אותם שהחטיאם, וע"י נתגלה המשחית לראות להשחית, וז"ש להם משה ודעו המאתכם אשר תמצא אתכם כנ"ל, כשתחטיאו את הרבים כנ"ל בודאי המאתכם תמצא אתכם. (צמח ה' לצבי)

צו את בני ישראל וכו' כי אתם באים אל ארץ כנען וכו', פי' כשתבואו להכניע ולשבר כח ההיצונים וסמ"א הנקרא ארץ כנען, זאת הארץ אשר תפול לכם פי' אתם תפילו הס"א, בנחלה ר"ל ע"י התורה הנקרא נחלה.

איש כי ידור נדר לה, במד' זהו שאמר הכתוב כי צל ימינו עלי ארץ, פליאה, ונ"ל דידוע אמרם ז"ל נדרים סיגן לפרישות פי' לפרוש מן התענוגים, עולם הגשמי, ובאזיה אופן יוכל האדם לבוא למדה טובה כזאת, הלא אדם רגיל בתענוגי עולם הזה, אך ע"י שיזכר יום המיתה או פוסק כח התאוה, ועתה מכון היטב, איש כי ידור נדר לה, זה איך יוכל לבוא לידיו זה אם יזכור כי צל ימינו עלי ארץ.

והנה קמתם תחת אבותיכם תרכובת אנשים הטאים וכו', מופלא הוא מה היה עוצם השאלת החטא של בני גד ובני ראובן כמה ששאלו נהלתן בעבר לירדן, שבעבור יחרף אותם הרעיוא מהימנא בדברי קינמורין וחירופין, עד ששלח יד לשוננו באבותיהם לאמור קמתם תחת אבותיכם וכו', אך התירוץ הוא, כי בכל דבריהם שאמרו, נדרות צאן נבנה וכו' ואנחנו נחליץ חושים לפני בני וכו', אין אנו רואים שיאמרו "אם ירצה השם", כמו שמהובת האדם לזכור תמיד שם ה' בכל מעשיו שיעשה.

אנשי הצבא בזה איש לה, ר"ל שהאנשים הפשוטים עשו לפי מדרגתם, ולא הסתכלו ויצו לחקות את דרגות האחרים הגדולים מהם.

וישראל גוי אחד, וזהו כולנו בני איש אחד נחנו, רומז על האחדות. (אמרי נועם)

ויפגעו מהרדה ויחנה במקלהות, בשעה שכלל ישראל ימנע מהרדה של דחוקת הקץ, אזי ויחנה במקלהות פי' נוכח לכך שהקב"ה יקצינו ויקהלינו לגאולה שלימה. (מי השיחה)

האב מחויב תיכף לעכב ביד אשתו ובתו מלסור מדרכי הצניעות והתורה

אלה הדברים אשר צוה ה' את משה וכל בנעוריה בית אביה, וי"ל דבא ללמד דכיד הבעל להניא את אשר בדעת אשתו ובתו, אמנם אם ירצה שיהיה בידו לבלול, עליו להיות זהיר למנוע ולבטל תיכף בתדולה ביום שמעו, כי אם לא יבטלו ביום שמעו שוב לא תשמע לה, ע"כ כשירגיש בכיתה, זו אשתו או בתו, כי סרה מדרכי הצניעות ודרכי התורה, מחויב לעכב ולמנוע תיכף, אבל אם ישתוק ויעלים עין או לבסוף כשיתרבה ההרוס יהיה מהצונקים ואינו נענעם ע"כ הזהירה התורה ואם תירש יתרוש לה אשה מיום אל יום וכו', הקים אותם כי החריש לה ביום שמעו, בזה גופא, ע"י שיתרחש הקים אותם בלי שיהיה בידו שוב להפך, וזה שסיימה הפרשה אלה הדברים אשר צוה ה' וכו' בין איש לאשתו ובין אב לבתו, לזהיר בכל הנאמר בפרשה בכל ענינים, כי לו יתברך בלבבו לאמר כמנהג העולם, שאין בידו למשוך על בתו ולעכב בידה שלא תעשה כזאת וכזאת, כי לא כן הדבר, כי בנעוריה בית אביה, דכל זמן שהוא בנעוריה היא ברשות האב, ועפ"י מוכן שפיר דרשת חו"ל כל שבה נעורים לאביה, הדיינו מה שהולכת בדרך טוב והישר, היא לאביה, כי זה הוא האת שאביה הדריכה בדרך זו, וזהו הוא שבתו. (קץ לוד)

אנשי הצבא בזה איש לה, ר"ל שהאנשים הפשוטים עשו לפי מדרגתם, ולא הסתכלו ויצו לחקות את דרגות האחרים הגדולים מהם.

כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש, ר"ל כל עבירה שעשה בתהבלות התקנה לזה לעשות המצוה ג"כ בהתלהבות, וכל אשר לא יבא באש שלא עשה העבירה בהתלהבות, אזי תעבירו במים, ר"ל גם המצוה אי"צ להיות בהתלהבות כ"כ, והתיקון ע"י התורה סתם שנקרא מים, וע"י תשובה שנקרא מים.

ואם לא תעשו כן הנה הטאתם לה' נדעו הטאתכם אשר תמצא אתכם וכו', כי כשהאדם חוטא נעשה מחטא שהוא משחית ר"ל ובא למעלה ואומר פלוני לשוננו

זה הדבר אשר צוה ה' וכו' אשר כי ידור נדר וכו' ככל היוצא מפיו יעשה, מוסב על ה' ככל היוצא מפה ה' יעשה, כי יש לו לבטוח כי זה הדבר טוב שנדר לסיגן ופרישות, דבר ה' בעצמו יצאו מפיו כי החושב מחשבות טובות ה' עמו בעצה ולאדם מערכי לב ומה' מענה לשון, והביא ראייה ממושה רבינו ע"ה שזה הדבר אשר צוה ה' פי' שכניה מדברת מתוך גרונו, אפי"ג שאין לדמות מדרגותינו למרע"ה מ"מ כיון שרואים שיש במציאות שכניה מדברת מתוך גרונו ב"ו, ה"נ כל אחר לפי מדרגתו מה' מענה לשוננו. (חתם סופר)

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה, מי שאינו עושה דיבורו חולין, עושה תקונים בכל היוצא מפיו, ויגזור אומר ויקם לו צדק מושל, ע"י שמירת ברית הלשון, וזהו מטות, שיוכל להטות מדותיו של הקב"ה מדין לרחמים. (קדושת לוי)

החלצו מאתכם אנשים לצבא, דכשארם רוצה לעבוד ה' באמת ובתמימות, אזי צריך לחשוב מדמות בעצמו כאילו הוא בעצמו יהודי בעולם ולא יהיה לו שום פניה משום אדם, וזהו החלצו לשון הסרה, היינו שתסירו מאתכם אנשים כמו ואיש ולא יעלה עמו, רק ללחום מלחמת ה' במדין ולא לשום דבר אנושית ה"ו רק לתת נקמת ה' במדין, והבן. (דגל מחנה אפרים)

נחנו נעבור חלוצים, ובמסורה כולנו בני איש אחד נחנו, נחנו פשענו ומרינו, וי"ל לפי"מ דאי' בספרים לפרש נחנו פשענו ומרינו, היינו שלא שמרנו שבת שהוא יום מנוחה, ע"י אתה לא מלחת, כי כל השומר שבת אפי' עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לה, וזהו נחנו נעבור חלוצים, היינו לתקן זאת ולשמור יום השבת, ותיבת חלוצים רומז כמ"ש רצה וההחליצנו וכו' ביום השבת, ועיקר הוא ע"י אהדות ישראל, כי שבת נקרא אחד,

Cong. Yetev Lev
D'Satmar

קהל יטב לב
ד'סאטמאר

163 Rodney Street • Brooklyn NY 11211 • Tel: 718-302-6720 • Fax: 718-302-4447

כס"ד

ניחום אבלים

אצל כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
והגה"צ אב"ד דקהלתינו 15 עוו. שליט"א

ע"פ אמם הרבנית הצדיקת
פעסיל לאה בת הרה"ק רבי אהרן ז"ל

בביתו נאווה קודש של מרן רביה"ק זי"ע
12 איהעל קט. קרית יואל

זמן שחרית 9:30

זמן מיוחד להרבנים הגאווה"צ שליט"א משעה 4-2 אחה"צ

ולכל הציבור משעה 7 אחה"צ עד 11 בלילה

ביום ערש"ק משעה 12 - 2

כל הזמנים הם בדיוק גמור

על הטעלפאן יכולין לקרות רק

משעה 11:00 - 11:30 לפנה"צ

ומשעה 11:00 - 11:30 בלילה

במספר 845-662-3426 - 845-313-9996 - 845-781-3515

הפעקס נומבער 845-504-2466

יושבים עד יום ב' בבוקר

ובלע המות לנצח

הנהלת הקהלה

נ.ב. הגה"צ אב"ד דקהלתינו 15 עוו. שליט"א

ישב בקרית יואל רק מיום ה'

קול תפילה

אמרות קודש בעניני תפילה נאמרים על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

תפילה לשם ה' ולא להנאת עצמו

איש כי ידור נדר לה', יש לפרש כמה שכתב הרמב"ן (פ' עקב) שתכלל הדיקה לומר שתהיה זוכר השם ואהבתו תמיד, לא תפרד מחשבתו ממנו בלכתך בדרך בשכבך ובקומך, עד שיהיה דבריו ומעשהו עם בני אדם ולבו איננו עמהם, אבל הוא לפני ה' תמיד, אבל כיצד ירגיל עצמו לזאת המדריגה, יש ללמוד מדברי המורה (ג' נא), והוא תחלת מה שיתחיל לעשות, ופנה מחשבתו מכל דבר כשיקרא קריאת שמע ויתפלל, וכשילמוד תורה, ידבק בהשם יתברך, ויכוין לשם ה' ולא להנאת עצמו להתפאר או לקבל פרס, אחר זה ירגיל עצמו יותר להיות דבוק בה', גם בעת אכילה ושתייה ומשא ומתן ושאר צרכי גופו, והוא אומר איש כי ידור נדר לה', רצה לומר שידר האיש את עצמו שיהא כולו לה', או השבע שבועה לאסר איסר על נפשו, רצונו ונפשו ממש שיהא לה', תחילה לא יחל דברו, שלא יעשה דברו חולין, היינו דברי תורה ותפילה לא יעשה חולין, היינו שלא יקרא וישנה ויתפלל ולבו רחוק מה', כי אם להנאת עצמו, כמו שכתבתי לעיל שאז דבריו חולין, ועל זה נאמר (ויקרא י"ב ט) קרוב אתה בפיהם ורחוק מכליותיהם, ואחר זה ממילא יבא למדריגה ככל היוצא מפיו יעשה, בתורה ותפילה שיהיא לה', מעשה גם במעשה שהיא גשמי שיהיא לה', והבן.

(רז ט"ז)

בתפלת הרבים איך לזכור מהחיצונים

ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת, במסורה הכא ואיך במקהלות ברכו אלקים (תהלים מה, כ) נראה לי לפרש, על פי זוהר הקדוש (והיה לו) שבתפלת הרבים אין פחד מן החיצונים, ועיוין שם, ולזה רמז הבעל מסורה ויסעו מחרדה, היינו מחרדת הפחד מן החיצונים, ויחנו במקהלות היינו בתפלת הרבים, ולזה הביא במקהלות ברכו אלקים, היינו הדינים מברכים וממליצים טוב על קיבוץ בני ישראל בלב אחד, ומזה יצא מוסר גדול למתפללים ביחידות אם לא גדול בישראל שאין לו פחד מהחיצונים, כמו ששמעתי מפי אדמו"ר הרב הקדוש מפרשישחא, שאמר בשם אדמו"ר מלובלין "מי שלא תיקן חטאות נעורים אין לו להתפלל ביחידות" כך שמעתי מפיו הקדוש באריכות על פי מעשה דבר נסתר, ולזה רמז בעל המסורה הנזכר לעיל, כי במקהלות ברכו אלקים היינו כנוצר לעיל בתפלת הרבים, ועוד ברכו לשון מבריק, שמכניע ומשבר הדינים בזכות הרבים דרו"ק.

(זכרון שמואל)

בתפילת נחוני בן הקנה, אנו אומרים, מודה אני לפניך וכו' ששמת חלקי מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שמעתי בשם הגה"ק אדמו"ר מסאטמאר (מן רבינו בעל דברי יואל) זצוק"ל, דלכאורה יש להבין למה צריך לפרש שניהם ששמת חלקי וכו', ולא שמת חלקי וכו'. אבל בזמנינו שאנו רואים בני אדם שיש להם מנהג לאחוז בשניהם, דהיינו להיות מיושבי קרנות, וגם מהבאים לבית המדרש, והדבר הזה גרוע עוד ביותר כי ממשיכים ומביאים הדעות כזכות של הקרנות אל בית המדרש ומטשטשין ומגשטשין הכל, כי מביאין את הע"ז אל ביהמ"ד. וזה שאמר נחוני בן הקנה, מודה אני ששמת חלקי מיושבי ביהמ"ד בלבד, ואין לי חלק מהדעות החדשות והכזבות של יושבי קרנות.

בית אולפנא (ח"ב ע"מ צ"א)

ועל כן צריכים ההורים לשום דגוש גדול על התנהגותם גופא, וזה החינוך העיקרי לבניהם כשהורים הם דוגמא לכל דבר שבקדושה, וכגון בענין תפילה שכאשר בנו הילד רואה שאביו מתפלל בהתלהבות ובאש קודש, וזהיר מאוד שלא ידבר ולא ישוחח באמצע התפילה בשום פנים ואופן, אז כשמדבר לבנו שיתפלל כראוי וידע לפני מי הוא עומד, אזי בוודאי יעשו הדברים רושם גדול וצלו לעשות כן.

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בעיה"ק יחשלים תשנ"ט

CENTRAL INSTITUTIONS
OF SATMAR

KIRYAS JOEL - BNEI BRAK

מרכז המוסדות דרבינו יואל

מוסאטמאר

קרית יואל - בני ברק

עת ספוד

בלב קרוע ומורתח מבכים אנו מרה את הסתלקותה של הרבנית החשובה בת קדושים וטהורים, רבת הפעלים לתורה ולחסד, ויהללוה בשערים מעשה הכבודים לסוכת הכלל והפרט, ותהי ידיה אמונה להתחזק באמונת אומן, ואחרי עבוד שנות הזעם לא יכבה כלילה נרה, ותקם בעוד לילה לעמוד לימין בעלה מרן רבינו הק"ו וללה"ה במסירות נפש נאמנה, אמוה של מלכות

הרבנית הצדיקה

פנסייל לאה מרת טייטלבוים ע"ה

אשת חיל עמרת בעלה מרן רבינו הגה"ק זי"ע בעל ברך משה
בת הגה"ק רבי אהרן טייטלבוים זצ"ל מוואלאזוא

ובחרדת קודש מביעים אנו בזה נטפי תנחומין אל מול פני אבינו רועינו גאון ישראל וקדושו

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

יה"ר שלא ישמע עוד ושבר בנבולית, ובחמת ציון וירושלים נמצא נחומינו, עדי יקוצו וירננו
שוכני עפר במהרה בימינו, בבית משיח צדקנו, ומלכנו מרן רבינו שליט"א בראשנו, אמן.

עטופי יגון המשתתפים בצער

הנהלת המוסדות

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

ע"י שמירת שבת מכניס גם הסט"א לקדושה

וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבואו אל המהנה, ונ"ל העני בדרך רמז והנה ידוע דבשבת קודש לית שולטנא אחרא לבר מינז' כדאיאת בזה"ק פ' תרומה כד עייל שבתא אייה אתיחדת ואפרשת מסט"א כו' עד וכל שולטנא רוגזין ומארי דינא כולהון ערקין ומתעברין מינה ולית שולטנא אחרא בכלוהו עלמין וכו'. והנה עכ"ז עדיין אין זה תיקון השלם אבל לעתיד כשיעזור השם ויקים בנו מקרא שכתוב ואת רוח הטומא' אעביר מן הארץ ע"ז יחי' כל הסט"א נכלל בהקדושה ויחי' בכל מקומות ממשלתו אף בקליפות כמ"ש והי' מצולות הסוס קודש לה', והנה סוס נקרא הס"מ כמ"ש בסידור האר"י הק' ע"פ סוס ורכבו רמה בים ס"ס ונוקבע דילי' וא"כ הפי' גם הס"מ וסטרא דילי' הנקרא מצולות הסוס יחי' ג"כ קודש לה' ע"כ אמר הקרא וכבסתם בגדיכם היינו החטאים הנקראים בגד בוגדים ביום השביעי ר"ל אם תעשו תשובה עילאה על כל החטאים וטהרתם ר"ל תהיו טהורים מכל רע, ועי"ז תזכו ואחר היינו הסט"א שנקרא אחר תביאו בתורה אין כתיב נקודות וכתבי תבאו בלא וא"ו באמצע התיבה ויוכל להיות פירושו לשון הבאה כמו ויביאו אל משה את השבי ואת המלקוח וכן פירושו בכאן ואחר היינו הסט"א תבאו אל המהנה דקדוש' כאשר יהי' לעתיד ב"ב אמן.

(דברי המוציא)

ע"י השבת מתנהג הקב"ה שלא כדרך הטבע

וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבואו אל המהנה, פרש"י למחנה שכניה, אפ"ל דנדע שבת הוא זמן תשובה שכן שבת אותיות תשב כדאיאת בספרים וחז"ל אמרו כל המשמר שבת כהלכתו אפי' עובד עבודה זרה כאנוש מוחלין לו, ונדע שמן החטאים נעשים בגדים צואים ר"ל, וע"כ התשובה מכבס א"ה מהחטאים, וחז"ל אמרו השב מאהבה וזדונות נעשין זכיות וכתבנו לעיל הרבה פעמים כי שבת הוא תשובה מאהבה, שהוא מרוב טוב, וא"כ ע"כ תשובה בשבת וזדונות נעשין זכיות והלבושין של החטאים נתפסין לחלוקא דרבנן לבושין דקדושה, וזה שאה"כ וכבסתם בגדיכם ביום השביעי, זה שבת קודש היינו שתעשו תשובה בשבת, שהוא תשובה מאהבה ועי"ז תכבסו את הבגדים צואים שלכם ויתהפכו לבגדי קודש, וטהרתם, מחטאותיכם, ואז ואחר (היינו תיקף כנדע כ"מ שנאמר אחרי מופלג, אחר סמוך) תבאו אל המחנה, פרש"י ז"ל למחנה שכניה, ואיתא בכ"י אאמור ז"ל שכניה ר"ת "ש"ראל" נוצחים "שלא" כדרך "הטבע" ע"כ, ונדע טבע רומז לדין שכן הטבע גימ' אלקים שהוא דין, וכשירשאל עושין תשובה ונוצחים להיצה"ר אז הקב"ה מתנהג עמם שלא כדרך הט"ב ע"כ שהוא דין שיגמ' אלקים, וזהו למחנה שכניה ר"ת כנ"ל, היינו ע"כ שתעשו תשובה ותנצחו את היצה"ר אז תיבך תבאו למחנה, שכניה, שיתנהג הקב"ה עמכם ברחמים. (אמרי יהודה)

ע"י שבת ממשכיכם ההשפעות מלמעלה למטה

נחנו נעבור חלוצים לפני ה' כו', והנה פירשנו על מה שאמרו רז"ל שבת וינפש כיון ששבת וי אבדה נפש ושמעתי משם ריב"ש שהוקשה למה אנו אומרים זה תקף בתחלת שבת בעת שיש לנו לישמוח וידוע מה שתירץ הוא ז"ל, וי"ל עוד כפי' כן הוא דאמרו רז"ל כל המשמר שבת כהלכתו אפי' עובד כוכבים כדור אנוש

מוחלין לו וכן אמרו המתפלל ואומר ויכולו שני מלאכי השרת המלוך לו לאדם מניחין ידיהם על ראשו ואומרים לו וסר עונך וחתאתך תכופר והנה יש לדקדק הוי' לו לומר וי נאבדה נפש וכמי שדקדק בזהוהו כזה אך הפי' הוא כיון ששבת וי אבדה נפש הנפש אבדה את הוי שאין עוד וי לנפש כי נמחלו כל עונותיו כנ"ל לפי"ז יחא שאנו אומרים זה בתחלת שבת הנה שמעתי מהרב שיחי' ששבת הוא שורש התשובה לשון שבת שוב וזה י"ל נחנו ע"י הניח שלנו נעבור חלוצים לפני ה' הוא התשובה ששורשו הוא שם הנקרא לפני הוי' ושורש הוי' הוא אחי' הגם שהכל הוא א' הוא וכמו שפירשנו על דרשו ה' בהמצאו הוא המקור שם הוי' כנ"ל וזה לפני ה' ארץ כנען הוא הקדושה העליונה כידוע ולשון סוחר כמו כנענים נכבדי ארץ כי ע"כ היאת שמים יכולים לפעול יחודים ולהעלות מ"ן ותורה ומע"ט לה' להמשיך שפעו ית' למטה הוא לשון תגר וזה ארץ כנען ע"כ התשובה עליונה מאהבה שמרומז בלפני ה' והוא ע"כ נחנו שבת שלנו כנ"ל ואז עבירות יעשו כזכיות.

ע"י הילול שבת גלו ישראל מאר"י

ואלה מסעיהם למוצאיהם נ"ל דמבואר בתיקונים תיקון מ"ח מאן דאעקר חפץ מאתרי' ואנן לי' לבר ומרשות' נאלו ארעקר אילנא דחיי דאיהו אית ברית ואנן לי' ברשו נוכראה מאן דעביד דא גרים דאיעקר שמת' מרשות דילה ואנן לה ברשות אחדא כו' ודא גרים לישראל דאתעקרו מארעא ישראל ואתגליאו בארעא נוכראה ע"כ ולפי"ז י"ל ברישא מודיע הפי' הנסיעה לא"י ממדבר כפשוטו ובסיפא מודיע הפי' כי עבור היציאה שיוציאו בש"ק בארץ ישראל מרשות לרשות יהי' מוכרחים ליסע משם לחו"ל מכנ"מ, וזהו ואלה מסעיהם ר"ל הנסיעה מא"י וגלותם משם למוצאיהם יהי' בשביל היציאה היא עבירת הוצאת שבת. (זכור ושמוך)

בשבת פטורים מלהתאבל על חורבן הבית

והתאיתם לכם גבול קדמה, פי' לשון תאוה הכתוב מרמז לנו כי גם זה הוא טובה לאדם שיש לו עכ"פ תאות ללכת בדרך הישר ומצפה על הגאולה שהי' בזמן קרוב כמ"ש ציון לדרוש ולבקש על הגאולה, והעוז הוא רק מהשית' בעצמו כי יחיש פדותו, אך בשבת הוא פטור מלהתאבל על חורבן הבית, וז"ש אהבי ה' המחכים בבנין אריאל ביום השבת שישו ושמוחו כו', ע"ד שפרשנו מאמר הגמ' יכול יהי' בנין בהמ"ק דוחה שבת ת"ל אך את שבתותי תשמורת, כי עיקר מעלת בהמ"ק שיהי' השכינה שורה בישראל וביום השבת גם עתה בזמן הגלות השכינה שורה בתוכנו, וז"ש אך לשון מיעוט ר"ל אף שבג"י הם במדרגה התחתונה אעפ"כ השכינה שורה עמנו, לכן הגם שאמרו בגמרא כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, אמנם מחמת כובד הגלות ועמל הפרנסה אנו חרובים כאנוסים דבר זה שאין אנו מתאבלים על חורבנו ואונס רחמנא פטר' מן העונש אמנם לפי סברת הר"ן בקדושין פ' האומר אף דאמרינן אונס רחמנא פטרי', אך זאת לא אמרינן שע"י האונס יתחייב צד שכנגדו, וא"כ האיך במה יזכה האדם לראות בנחמה אם אינו מתאבל על ירושלים כנ"ל, אך העצה לזה לבל ידח ממנו נדח כמ"ש בגמרא כל המענג את השבת נוטנין לו נחלה בלי מצרים, כי מחמת המצוה של עונג שבת בהיותו מאמין בזה שהשכינה שורה בישראל הנה זה שכרו נחלה בלי מצרים.

KOLLEL AVRICHIM ATZEI CHAIM
DSATMAR
KIRYAS JOEL BNEI BRAK

כולל אברכים עצי חיים
דיסאטמאר
קרית יואל בני ברק

לי"ש מרן רביה"ק בעל עצי חיים זי"ע • בהתייחסות מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע • בהדרכת והמשכת מלי"מ כ"ק מרן רבינו שליט"א • כ"ק הגה"צ ר' שלום אליעזר טייטלבוים שליט"א, שוא הכולל

לן יאית למיבכי

שבורים ורצוצים אנו עד הכדוכה של נפש על האכידה הגדולה בהלקח מאיתנו הרבנית החשובה הנודעת במעשיה הטובים והישרים, מסרה נפשה ומאודה להחיות לב נדכאים ולחזק לבבות נשברות, כפה פרשה לעני ויריה שילחה לאביונים, מגזע ארא"ים ותרשישים וגאוני מצוקי תבל, אצילות מידותיה ושפלות רוחה הלכה לפני, ועליהן ביססה חומות ביתה אם למקרא ולמסורת, עמדה כעזר כנגדו לימין קדשו של בעל מרן רבינו הקדוש זי"ע במעשי הצדקה והחסד, ובמיוחד בכיסום החזקת כוללנו המעמורה

אמה של מלכות הרבנית הצדיקת

פנסייל לאה מרת טייטלבוים ע"ה

מהברתו המהורה של כ"ק מרן רביה"ק בעל ברך משה זיעועכ"א

ובעת הזאת כאשר תמרים הניעו ראש, והאכילו לענה ורוש,
משגרים אנו מריחוק מקום ומעומק הלב דברי נחמה אל מול פני הקודש
אבינו רועינו, נזר תפארתינו

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

יה"ר שיקיים ובלע המות לנצח ומחה ה"א דמעה מעל כל פנים בביאת גוא"צ ומלכינו מרן רבינו שליט"א בראשינו, בב"א.

החותמים כצער ובדמע

רבנן ותלמידיהן

הנהלת הכולל

רבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

ואמר הכתוב שלא יהפוך את הסדר לשמור מקודם את המייע ואח"כ הלי"ת, דקודם לא יהל דברו להשמר ממצות לי"ת, ואח"כ ככל היוצא מפיו יעשה היינו המייע. **(עצי חיים)**

★

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים וגו', ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה'. ונראה לפרש לפי מה שכתב בנועם אלימלך לתרץ טענת או"ה שכני ישראל במלך ברוב לגבייהו כי אתם המעט מכל העמים, עפ"י דק"י"ל בדבר הדבוק צריך ביטול כנגד כל הדבוק, וכאשר בני עושים רצונו של מקום הרי הם דבוקים בו ית"ש, וכשאנו דבוקים בו ית"י אינם יכולים לבטל אותנו ע"כ, והנה כתיב על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, וכתב בעצי"ה דהכוונה בהנתיים ובמסעם היה בהם השראת השכינה ע"ש, וא"כ י"ל דלהכי לא נתבטלו בני ברוב האומות אע"ג דנייד, משום דהשכינה שרויה בהם והיו דבוקים בו ולכן לא יכלו האומות לבטל אותם, והוה ביאור הכתוב אלה מסעי בני אשר יצאו בני מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן, והביא בילקוט ראבוני שנרמז כאן שאר הגלויות שעתידין היו להגלות כי אלה מסעי בני ישראל ר"ת אדום מדי כבל יון ע"כ, ולכן מאחר שיגלו בני בן האומות ונתבטל קביעותם נתעורר החשש שמא יתבטלו ברוב האומות, ע"ז המשיך ואמר ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה', דהשכינה הקי שרוי עמנו ואנחנו דבוקים בו ית"ש ע"כ אינם יכולים לבטל אותנו.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

שלכם מסור בידם ואין חושבים רק מה שהוא רצון הבורא, אצלם די בזה אם נודרים אף במחשבה בעלמא כי מחשבתם הטובה לא ישתנה, וע"ז מסוים הרמ"א והעיקר בסברא הראשונה כי לכל אדם יש חוקת כשרות ובודאי לא ישתנה המחשבה מכמות שהיה, והוה הכוונה איש כי ידור נדר לה', היינו אצל האיש המורם מעם וישוב ידור נדר אף שהוא רק להי בלתי להי לבדו שאין לזולתו שום ידיעה כלל, והיינו אף שהוא במחשבה לבד נדרו נדר כי אצלו לא תשתנה המחשבה, ואמרו או השבע שבועה לאסור איסר על נפשו, היינו מי שאינו במדרגה הבזאת וצריך להשבע שבועה ולאסור איסר על נפשו כי במחשבה לבד אין אצלו שום קיום וחוק כי עשיה להשתנות צריך שיהיה ככל היעוצא מפיו יעשה להוציא בשפתו כי ע"י המחשבה לבד אינו נחשב לנדר רק כשהוציא בשפתו. **(קדושת ח"ט)**

★

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה, ויתבאר לפמ"ש"כ בייט"ל פי הכתוב שוא לכם משכמי קום מאחרי שבת, שצריך האדם מקודם לתקן מה שעברו על הלי"ת ואח"כ יוכל לקיים את המייע כי אם יקיים את המצות עשין קודם שעזב את מעשיו הרעים אזי גם המייע נחשבים לאפס, והוה שוא לכם משכמי קום היינו שמשכמים הקום ועשה מאחרי שבת ומאחריים המצות לי"ת שהם בשב ואל תעשה וזה דרך מהופך ע"כ, וי"ש איש כי ידור נדר להי לקיים מצות ה' בקום ועשה, או השבע שבועה לאסור עוד אסר על נפשו בנדרים וסייגים שלא לעבור,

ויקצוף משה על פקודי החיל וגו'. אפשר לרמוז כי כתיב כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו וגו', דידוע דעיקר המלחמה היא מלחמת היצר כמו שפירש"י במלחמת הרשות הכתוב מדבר, ופ"י המפרשים היינו מלחמת היצר הרשות נתונה לכל אדם להטות לבו לטוב או להפכו והבחירה הפשית, וצריך האדם שידמה בעיניו מדי יום יום שבא ללחום מלחמתו ולא ידמה שכבר גבר על יצרו ושב ממלחמתו, וזשי"ה כי תצא למלחמה על אויבך, שתדע שאתה יוצא למלחמה על היצור"ר או נתנו הידך, משא"כ אם ידמה בעיניו שאתה שב ובא ממלחמה, וזשי"ה ויקצוף משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הכאים מצבא המלחמה, כלומר שנדמה להם שכבר באו מצבא המלחמה והם צדיקים גמורים, כי כבר אמרו ע"ז חז"ל אפי' כל העולם אומרים צדיק אתה תהא בעיניך וכו'. **(ייטב לב)**

★

איש כי ידור נדר להי או השבע שבועה לאסור איסור על נפשו לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה, ויבואר בהקדם דברי הרמ"א אם חשב בלבו ליתן איזה דבר לצדקה חייב לקיים מחשבתו ואין צריכה אמירה, וי"א דאם לא הוציא בפיו אינו כלום והעיקר בסברא הראשונה ע"כ, ואפשר לומר דיתכן לקיים שניהם דהא דלא מהני אם חשב בלבו רק צריך להוציא בפיו, היינו משום דמחשבה עשויה להשתנות ככל שעשה פעם יחשוב כך ופעם כך ע"כ צריך להוציא בפיו ואז אחרי דיבורו לא ישונה, אבל זה דוק אצל פשוטי העם, אבל אצל הצדיקים

KOLLEL AVRICHIM ATZEI CHAIM
DSATMAR
KIRYAS JOEL BNEI BRAK

כולל אברכים עצי חיים
דיסאטמאר
קרית יואל בני ברק

ע"ש מו"ר רביה"ק בעל עצי חיים זי"ע • בהתייסדות מו"ר רביה"ק בעל ברך משה זי"ע • בהדרת והמשבת מ"מ כ"ק מו"ר רבינו שליט"א • כ"ק הגה"צ ר' שלום אליעזר טייטלבוים שליט"א, נשיא הכולל

מדרש תנחומ"א

בצעך רב וביוגון קודר משתתפים אנו באבלו של האי גברא רבא ויקורא, ענף עץ אבו"ת, פרי צדיק עץ חיים, רודף צדקה וחסד לפרט ולכלל, מוסר נפשו ומאודו לטובת כוללנו הק' במסירות עצומה ונאמנה, לעשות רצון צדיק ונביחא לנשמתא קדישא של מר אביו משה רביא מהימנא זי"ע בונה ומקים כוללנו המעטירה,

הגה"צ

רבי שלו' אליעזר טייטלבוים שליט"א

נשיא כוללנו הק'

ורב דביהמ"ד קיט"ל 15 עוו. בארא-פארק יצ"ו

**המתאבל מרה בעלות השמימה נשמתה הטהורה
של אמו החשובה והדגולה, בת קדושים וטהורים,**

הרבנית הצדיקת

מרת פעסיל לאה ע"ה

בת הגה"ק רבי אהרן זצ"ל

מחברתו הטהורה של מרנא ורבנא בעל ברך משה זי"ע

תנחומינו הנאמנים שגורים בזה מריחוק מקום וקירוב לב, ויה"ד שזכותה הגדול תגן בעדכם להמשיך בפעליכם הברוכים לתורה ולתעודה כותך שמחה ונחת, והמקום ינחמכם בכפליים, בבנין ציון וירושלים, עדי נוכח במהרה לתחיית מתי ישראל ברחמים בביאת גוא"צ ומלכינו בראשינו, בב"א.

המשתתפים בצער ובנטפי תנחומים

רבנן ותלמידיהן

הנהלת הכולל

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

לאמר זה הדבר אשר צוה ה'

אחר הסתלקות הגה"ק מהרי"א מזידיטשוב זי"ע היה בנו הרה"ק רבי אליהו זצ"ל אצל מחותנו הגה"ק ר' יהושע מבעלזא זי"ע שהיה אז במרחץ לאביו, סמוך לק"ק גריידינג, והיה שם על שבת קודש פרשת מטות, ואמר לו הרה"ק מבעלזא הרה"ק ר' אליהו שיאמר תורה, ואמר לו איזה פעמים ולא רצה, עד שהפציר בו, ואמר כך: שמעתי מאבי הק' שאמר בשם רבו הק' מרן ר' צבי הירש מזידיטשוב זי"ע שאמר בשם הגה"ק ר' יצחק מדראהביטש זי"ע כאשר רוצים לומר תורה לפני בני ישראל, צריך להיות על כל פנים על אחד מג' אופנים, א. שיהיה דברי התורה לטובת נפש האומר, אופן ב' שיהיה התורה שיאמר לטובת כלל ישראל, אופן ג' שלא יאמר תורה עד ששמע מפי הגבורה, עכ"ל. ואמר הרה"ק ר' אליהו זצ"ל, כל הג' אופנים מרומז בזה הפסוק, והיו כולם במשה רבינו, וידבר ה' אל ראשי המטות מרומז אופן הא' לטובת נפש האומר, והוא מרומז ב'ראשי המטות' כי משה רבינו ע"ה היה הראש על כל הנשיאים ועל כל בני ישראל, אופן הב' "לכני ישראל" שהתורה שאמר היה לטובת כלל ישראל, "לאמר זה הדבר אשר צוה ה'" שלא אמר דברי תורה עד ששמע מפי הגבורה. עכ"ל.

את אוי ואת רקם ואת צור

ר' אייזל חריף התפלל פעם שחריית בעיר מסויימת, וכשהגיע לקריאת התורה לא נקרא לעלות שלישי כנהוג אלא אחד מעשירי הקהל נקרא במקומו, אחרי קריאת התורה התנצל הגבאי לפניו שמפני היראה הוצרך לתת את העליה של שלישי להעשיר מפני שבתו של עשיר זה קרובה אצל השלטון ויכולה לגמול לנו רעה כשתיוודע שלא נתנו לאביה את העליה המכובדת ביותר, בתום התפילה ניגש ר' אייזל לאותו עשיר ואמר לו: אכן על פי פירש"י צריכים לתת לך שלישי, כשראה ר' אייזל את תמיחה העשיר הסביר לו כוונתו: הנה בפרשת מטות מונה הכתוב את חמשת מלכי מדין "את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת רבע" ואומר רש"י (כה ט"ו) צור היה חשוב מכולם ולפי שנהג בזיון בעצמו "להפקיר בתו" מנאו "שלישי".

ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא

הגאון רבי יאשע בער מבריסק ישב פעם בדין תורה ושמע הדין ודברים בין שני הבעלי דינים, תוך כדי הטענות קפץ אחד מהם ממקומו וצעק בקולות משונות כלפי הצד שכנגד, כעס עליו הגרי"ב מבריסק וגער בו בנזיפה "עזות פנים צא מכאן", כשנתייבשה עליו דעתו קם הגאון ר' יאשע בער ואמר לחבריו הדיינים: רבותי פסלתי עצמי מלדון עוד בדין תורה זה ואני מסתלק ממנו על מנת שתושיבו אחר במקומי, אמרו לו, והלא בדין עשית שכעסת עליו שהתחצף כולי האי,

ומפני מה ולמה יסתלק מן הדין הזה, אמר להם: דבר זה מתורת משה למדנו שהלא משה איש האלוקים הי' רגע באפו שנאמר ויקצוף משה על פקודי החיל, ובוודאי מיד שככה חמתו וחזרה חכמתו ותורתו למקומם, ואעפ"כ לא הורה עוד הלכה בגיעולי כלים, אלא אמר לאלעזר להורות בהלכה זו, ק"ו להדיט שכמוני שיש לנו ללמוד ממשה שכל רב ודיין כיון שבא לכלל כעס ובא לכלל טעות ונעלמה ממנו הלכה שעה אחת, שוב אין לו לדון ולהורות עוד באותה הלכה.

ומקנה רב היה לבני ראובן

הרב החסיד ר' פרץ מפרשיסחא חשקה נפשו לנסוע לארץ ישראל, וכשרצה ליטול רשות מרבו היהודי הק' לא נתן לו, ולא עברו ימים מועטים ור' פרץ חלה, ובא אליו היהודי הק' לבקרו ושאלו אם עדיין בדעתו לנסוע לארץ ישראל, אמר לו ר' פרץ: כתוב בתורה "ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד" למה התורה מספרת לנו זאת, וכי שבח הוא זה הצדיקים בני גד ובני ראובן, אלא שהצדיקים הללו טענו ומקנה ר"ב שיש להם קנין ברבם משה רבינו ע"ה, וכיון שמשה רבינו נקבר בעבר הירדן, אינם רוצים להיפרד ממנו, וטענתם הועילה, וכמו כן אני רואה שהרבי יסתלק בזמן קרוב מן העולם הזה, ולכן איני רוצה עוד להיות בארץ ישראל, אלא להיות ביחד עם הרבי כי יש לי קנין בו, ואכן כך הוה, שר' פרץ נסתלק באותו חולי, וזמן קצר לאחמ"כ נסתלק גם היהודי הק'.

אלה מסעי בני "ישראל"

מרן הבעש"ט הק' זי"ע כשנסע בנסיעה הידועה, הראה לו רבו במקום זה היה מרומז הנסיעה שהיו נוסעין ישראל במדבר במסע זה, וכל נסיעות האדם מרומז בתורה וכו', וכן כשנשברה לו הספינה והיה בעצבות גדול, ובא רבו ותמה עליו, והראה לו באיזה עולמות הוא עכשיו, והיה שמות אהיה וצרופי אהיה וגו', ואז התחזק בלבו למתקן בשרשן כידוע לו.

ויסעו מהר שפר

סיפר הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע שבהיותו בעיר סקאהל, שמע פעם בראש השנה לבעל תוקע שבקע ריקעים בתקיעותיו, בחוסיפו, שזה לא היה בזכות הבעל תוקע בעצמו כי לא היה בר הכי, אלא שזכה לכך מכח הציבור ששמעו התקיעות, [צדיקים אמרו, כי ברוב ענוותנותו לא הרגיש שחשיבותן של התקיעות היו בזכותו שהוא היה בין השומעים], וזכה פי' הגה"ק מהר"מ מבלגורייא זי"ע מאמר הכתוב בפרשתן "ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה וגו' ויחנו במקהלות", דמה שאזכירם ל"החיריד" ב"שופר", הוא ע"י ויחנו במקהלות" מכח הציבור ומקהלות עם, כי בכח הרבים זוכים לחרדה אמיתית ומכניעים את היצר.

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנות"ק על טהרת הקודש

פרשת מטו"מ

מז"ה משה יצחק זילבערשטיין הי"ו
המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מזוה"ר יואל ברש"ה פעלדמאן הי"ו
המלמדים: הר"ר עזרא בנעט שליט"א
והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

מז"ה יואל בר"ל אפעל הי"ו
המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מז"ה ברוך יודא דרעזנער הי"ו
המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מזוה"ר יעקב בנציון לעווי הי"ו
המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מז"ה אורי שווארטץ הי"ו
המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מז"ה זלמן לייב מארקאוויטש הי"ו
המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מז"ה יקותיאל ישראל פריעד הי"ו
המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מז"ה אהרן הערש וועבער הי"ו
המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מז"ה ישראל דוד וויינבערגער גי"ו
המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מזוה"ר מאיר וואלף ראכליץ הי"ו
הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מז"ה אליעזר טעללער הי"ו
הר"ר הערשל גראס שליט"א

מז"ה משה יושע שפילמאן הי"ו
הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר דוד שלמה וואנחאקער שליט"א

מז"ה שמואל בערגער הי"ו
המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מז"ה ליפא גאטליעב הי"ו
הר"ר יואל כץ שליט"א

מז"ה משה גדלי' פאלאטשעק הי"ו
הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מז"ה אברהם הערש שעהר הי"ו
הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

מז"ה אברהם מרדכי פריעדמאן הי"ו
הר"ר חיים הירש שליט"א
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד
שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

מריבה מפני שהי' לו ללמוד מכת ק"ץ שא"צ להכות בסלע דגבי הגר שיתה רק שפחת שדה עכ"ז עלו המים לקראתה ק"ץ לבן הגבירה שיעלו המים לקראתם ולא הוצרך להכות בצור, והנה י"ל בענין נקמת מדין ג"כ מכת ק"ץ מהכנענים שרק רצו להרע להם כתיב לא תחיי כל נשמה ק"ץ במדין שגרמו רעה לישראל שהרי בשבילים נהרג עם רב מישראל כ"ש שצריך לנקום בהם, ובה יתבאר שעד הנה לא רצה הקב"ה להעניש את משה מפני דילמא לא ידע ללמוד ק"ץ, אבל אחרי מלחמת מדין שהי' ע"י ק"ץ א"כ הי' לו ללמוד ג"כ במי מריבה ולכן יאסף אל עמך. (פננים יקרים)

☆

החלצו מאתכם אנשים לצבא וכו'. ופרש"י אנשים צדיקים, וראיתי לפרש בזה דברי התוס' (יבמות ס"ב). שכתבו דחוי קמדחא אליהו שאמר קברי עכו"ם אינם מטמאים כמו דמעינו שפעם אחת אליהו קאים בבית הקברות אמר ליה ולא כהן מר, אמר קברי צדיקים אינם מטמאים, וכמו דהתם קמדחא כן בקברי עכו"ם, עכ"ד התוס', ותמהו כולם מהיכי תיתי דשם קמדחא דילמא גם שם אמת, אך י"ל דא"י בגמ' (סו) עכו"ם אין מטמא דכתיב אדם כי ימות ואין עכו"ם קרוי אדם, ומקשינן הכתוב הואה ג' וז' במלחמת מדין ומשני דילמא ימות חד מישראל, ופריך והכתיב ולא נפקד ממנו איש, ומשני לעבירה, עכ"ד הגמ', ולפי"ז נמצא דאם נאמר ולא נפקד ממנו איש לעבירה, שלא חטאו או היו צדיקים, א"כ מוכח דקברי צדיקים מטמאים, דהא כתוב הואה ג' וז' במלחמת מדין ואע"פ שהם צדיקים, ואם נאמר לא נפקד ממנו איש כפשוטו דלא מת מיניה א"כ ע"כ צריך לומר מה שכתוב הואה ג' וז' במלחמת מדין הוא משום עכו"ם, וא"כ מוכח דקברי עכו"ם מטמאים, ולפי"ז שפיר יובן דברי התוס' דכיון דע"כ בחד קמדחא וא"א לשנייהם להיות אמת כאמור. (מנחת חינוך)

☆

ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם כל בכור ובאלוהיהם עשה ה' שפטים לכאורה מה ענין זה ליהוה אשר הכה ה' בהם כל בכור - ובאלוהיהם עשה שפטים, והנה, רש"י ז"ל פירש "ומצרים מקברים" טרודים באבלם, ולכאורה, מאי אתא לאשמעינן בה שהיו טרודים באבלם. וי"ל, דהנה איתא בכל ב' (ס' ק"ה פ"ג דף ס"ט) דאין מתאבלים על הבכורים, דסתם בכור הוא קדש לאלוקים, ונחשב כאילו אינו שלו (ע"י ז' ונמ"א י"ד ס"ו ע"ה) וזה הטעם שייך דווקא אם קדוש הוא לאלוקים, ואז אין לו להתאבל עליו, אבל אם הוא מסופק שיש לו אלוהו ח"ו, אז שורת הדין נתן להתאבל עליו. וזהו שאמר ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם כל בכור, דהיינו שהיו טרודים באבלם על מיתת בכוריהם, כפירש"י, ואם תקשה הלא אין מספידין על הבכור, לזה אמר "ובאלוהיהם עשה שפטים" וכיון שגם אלוהיהם לקו, א"כ אין להם שום נחמה שהוא קדוש לאלוהיו, ולכן שפיר היו טרודים באבלם על בכוריהם. (כסף נבחר)

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' איש כי ידור נדר וכו' וברש"י איתא כל הנביאים התנבאו בכה אמר ה' מוסיף עליהם מעשה שהתנבא בזה הדבר עוד פרש"י זה הדבר שהבעל בלשון הפרה והחכם בלשון התרה ואם חלפו אין מותר ואין מופר ויל"ד על הנ"ל טובא, חדא על מה דקאמר קרא לאמר זה הדבר והול"ל זה הדבר אשר צוה ה' לאמר גם על מה שפרש"י יל"ד דמה ענין זה לפרשת נדרים שמרע"ה התנבא בלשון זה הדבר וגם על הפי' השני שפי' שהבעל בלשון הפרה קשה היכי רמיזא בקרא דלשון הפרה דוקא מהני אך נל"פ עפי"מ דקיי"ל שחייב אדם לומר בלשון רבו ולא ישנה מלשונו וא"כ הכא שאמר מרע"ה לשון חלול אצל חכם כדכתיב אל ראשי המטות וכו' לא יחל דברו ולשון הפרה גבי אב ובעל כדכתיב ואם הפר יפר וכו' ולכן אסור לשנות מלשונו ומשו"ה הבעל בלשון הפרה והחכם בלשון התרה דייקא, אך קשה דהא גופא מנ"ל מן התורה שאסור לשנות מלשון רבו ונראה להביא ראיה לזה ממה שכל הנביאים לא זכו להתנבא בלשון זה הדבר כי לא דברה שכינה מתוך גרונם כמו מרע"ה והכא שמרע"ה דיבר עם ראשי המטות ואמר להם בלשון זה הדבר ושוב כשהם יאמרו לבני ישראל גם כן בלשון זה הדבר הרי מכזיבם הם שהרי אין שכינה מדברת מתוך גרונם וסד"א שישנו מלשון רבים ויאמרו כה אמר ה' על כן אמר להם מרע"ה לאמר זה הדבר שהם יאמרו בלשון רבים זה הדבר ומה נשמע שחייב אדם לומר בלשון רבו ונלמד מזה ג"כ שיאמרו הבעל בלשון הפרה והחכם בלשון התרה דוקא מפני שאין לשנות מלשון רבו ונמצא ב' הפירושים ברש"י מקושרים יחד שאע"פ שמוסיף עליהם משה שהתנבא בזה הדבר עכ"ז כאן רצה משה שיאמרו גם הם זה הדבר כדי שנשמע מזה שהבעל בלשון הפרה והחכם בלשון התרה כנ"ל וא"ש.

☆

נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך. ולכאורה תמוה, למה תלה הקב"ה מיתת משה בנקמת מדין. וי"ל בבאיור הענין שמיתת משה היה קשור בנקמת מדין דהנה משה רבינו נענש שימות במדבר ולא יכנס לארץ ישראל משום שעבר על עשה, שאמר לו הקב"ה שידבר אל הסלע והוא הכה, וא"י בגמ' מנחות שעל עשה מענישים רק בעידן ריתחא (ע"י ז' ס' סג' ע"ג ע"ג ד), והנה אמרו חז"ל (פסוקי) כל ימי בלעם הרשע לא כעס הקב"ה כדי שלא יוכל לכיזן את אותה שעה שהקב"ה כועס, ולקלל את ישראל, וא"כ כיון שלא היה עידן ריתחא כל זמן שבלעם הי' חי, א"כ לא היה יכול להעניש את משה, ולכן רק אחרי נקמת מדין כשהרגו את בלעם חורב אז תאסף אל עמך מפני שיזכר הקב"ה לבעוס ולהענישו על עשה. (עדות ביהוסף)

☆

נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך. ולכאורה תמוה, למה תלה הקב"ה מיתת משה בנקמת מדין. וי"ל עפי"מ דא"י בילקוט שמעוני שדן הקב"ה את משה בחטא מי

**ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים**

ודרשת והקרת

בענין טבילת כלים

כל דבר אשר לא יבוא באש תעבירו במים (מטו"מ ל"א כ"ג)

סופרים, אבל עיקרו מדאורייתא, וכנראה שמוזה שכתב הרמב"ם ומפי השמועה למדו, הבין שכוונתו אדברי תורה, עיי"ש.

אמנם כבר הרבו כל האחרונים לתמוה על דברי הרשב"א וסברי דודאי שיטת הרמב"ם דהוא מדרבנן, וכפי שנראה מריהטות לשונו, ויש מן האחרונים (עין נמקט הגדולה יו"ד סי' ק) שרצו להגיה בדברי הרשב"א שכוונתו על הראב"ד ולא על הרמב"ם, ע"ש.

☆

ויש מן האחרונים שרצו לבאר שיטת הרמב"ם דודאי סבר שיסוד מצוה זו הוא מדאורייתא, ורק האיסור להשתמש בהכלים עד שנטבלו הוא מדרבנן, אולם אין לשונו סובל זה הביאור, וצ"ע.

דעת הרמב"ן

הרמב"ן (נפישו ע"מ כ"ג) כתב: ולבי מהרהר עוד לומר שהטבילה הזאת מדבריהם, והמקרא אסמכתא עשו אותו וכו' וזה צריך תלמוד, עכ"ל.

אמנם בשו"ת שואל ומשיב (מהדו"מ ח"ד סי' ז) רצה להביא ראיה מדברי הרמב"ן (נפישו) שהוא מצוה דרבנן, דידוע קושיית הרמב"ן למה לא נצטוו במצות הגעלת הכלים וטהרתן במלחמת סיחון ועוג, ותיריך דבסיחון ועוג שהיה נחלת ישראל, הותר להם כל שללם אפי' דברים האסורים, כמו כשנכנסו לארץ ישראל שהותר להם אפי' קדלי דחזירי, אבל מדין לא היה נחלת ישראל לא הותר להם כליהם, עיי"ש.

והנה לכאורה התיינח על הגעלה, אבל על הטבילה עדין יקשה אמאי לא נצטוו עליה דהרי טעם חיובו משום שנכנס מרשות עכו"ם לרשות ישראל, ולא משום איסור והיתר, א"כ מה יענה הרמב"ן על מצות הטבילה.

על כן כתב דמכאן ראיה שפירתא דטבילת כלים הוא רק מדרבנן, ע"ש באריכות.

ווע"ע על קושיא זו בכלי חמדה פר' תצא (סי' א' פ"א ו') ובשו"ת מנחת יצחק ח"ד סי' קי"ד ס"ק ב'.

הנה בעצם דין זה דטבילת כלים הניקחין מן העכו"ם שצריכים טבילה, נחלקו בה הראשונים האם חיובו הוא מדאורייתא, או הוא רק מצוה דרבנן ורק אסמכתוהו אקרא.

הסמ"ק במנין המצוות כתב למנות מצות הגעלת וטבילת כלים בכלל תרי"ג המצוות, וז"ל: להגעיל כלים כדכתיב כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש (מ"ג ס"א), "להטביל כלים כדכתיב וכל אשר לא יבוא באש תעבירו במים (מ"ג ס"ב)", חזינן להדיא דסבר דהוא מצוה דאורייתא.

וכן התוס' ביקמא (ע"מ) מביא דדעת ר"ת שטבילת כלים הוא מדאורייתא ע"ש. וכן הובא בתוס' ביבמות (מ: עיי"ש), וכן הוא דעת הרבה אחרונים.

דעת הרמב"ם

הרמב"ם (נפ"י מה"י מאלכות אטריות ה"ה) כתב וז"ל: טבילה זו שמטבילין כלי הסעודה הניקחין מן העכו"ם ואחר כך יותרו לאכילה ושתייה, אינה לענין טומאה וטהרה אלא מדברי סופרים, ורמז לזה כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהרה.

ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא מטהרתן מידי געולי גוים ולא מידי טומאה, שאין לך טומאה עולה על ידי האש, וכל הטמאים בטבילה הן עולין מטומאתן, וטומאת מת בהזאה וטבילה ואין שם אש כלל אלא לענין גיעולי גוים, וכיון שכתב וטהר אמרו חכמים הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש להתירו מגיעולי גוים, עכ"ל.

ומשמע להדיא מדבריו דסבר שהוא רק מדברי סופרים ורק מצאו רמז לזה מן התורה, אבל עיקרו מדרבנן, וכ"כ הב"ח (צו"ד סי' ק) שדעת הרמב"ם שהוא דרבנן.

☆

אמנם בכסף משנה (ס) מביא ד' הרשב"א בתשו' דכתב שדעת הרמב"ם שעיקרו מדאורייתא, וזה שכתב ומדברי סופרים למדנו לפי שפירשו הוא מדברי

גדר מצותה וטעמה

בגדר מצות הטבילה כתבו האחרונים שיש לומר ב' דרכים, או שיש איסור השתמשות בהכלים עד שנטבלו, ולפי"ז אין להשתמש בה עד שלא נטבל, כיון שעדיין לא יצא מטומאתו.

אמנם יש סברא לומר שהוא רק מצוה בעלמא ולא משום שיש איסור השתמשות בהכלים קודם שנטבלו מחמת טומאה וכדו', (והוא מובן לפי ד' היוטלמי שכתב (ע"פ פ"ה הט"ז) לבל עין הטבילה שמהותו הוא מפני שלא מרשות טומאה לקדושה ע"ש), וראיה לדבר שהרי כלי של נכרי ביד נכרי מותר לאכול בהם ואין איסור השתמשות בהם כשהוא עדיין ביד נכרי אלא משבאו לרשותו, ע"כ דלא נאסרה השימוש בהם מחמת טומאתן, אלא מצוה בעלמא.

ואלו שני הדרכים מבוארין בד' הראשונים, דבעצם האיסור להשתמש בה נחלקו בה הפוסקים אי הוי מדאורייתא או מדרבנן, בראב"ה (הל' פסק ס' תס"ד) דאין כאן אלא מצות עשה, אך ליכא קפידא ואיסור להשתמש בהכלים בזמן שלא הוטבלו.

ובשיטת הרמב"ם פליגי האחרונים אי הוי דאורייתא או דרבנן, דהפרי מגדים (ס' תפ"ג) כתב לדון מה יעשה האדם שאין לו כוס בשביל ד' כוסות רק כוס שעדיין לא נטבל, ומסיק דאין בכח ד' כוסות שהוא דרבנן לדהות האיסור השתמשות שהוא מדאורייתא והוכיח כן מדעת הרמב"ם ע"ש. חזינן דנקט להדיא דהשימוש בהכלי קודם הטבילה הוא מדאורייתא.

אמנם בישועות יעקב (יו"ד ס' ק"ט) כתב דאין כאן אלא איסור דרבנן גרידא, ויסוד הטבילה דאורייתא הוא למצוה בעלמא, וכן פסק במשנ"ב (ציצור הל"ט ס' ע"ג) ודלא כד' הפמ"ג.

נמצא לפי זה שהנפקא מינה הוא, דאי נימא דיש איסור להשתמש בהכלי עד שלא נטבל, הרי שהשתמשות זו באיסור היא, אולם אי נימא דהוא רק מצוה בעלמא שוב לא נאסר ההשתמשות בהכלי.

ומאיך גיסא אי נימא דהאיסור הוא בהשתמשות הכלים, א"כ אין שום ענין להטביל אם אינו רוצה להשתמש בה, דקודם שיבא להשתמש פשיטא שלא נתחייב בטבילתו, אולם אי נימא דהוא משום מצוה, א"כ יש לומר דאמרי' בה זריזין מקדימין למצוות, וראוי להקדים ולטבול הכלים מיד כשנכנסו לרשותו ויצאו מרשות הגוי, אף שעדיין אינו משתמש בהם.

ולהלכה פליגי בה הפוסקים אם עבר ונשתמש בה קודם טבילה, דהאור זרוע וכן התוס' והרא"ש (ע"ז ע"ב) כתבו דהמאכל נאסר באכילה.

אולם ברמ"א פסק (ס' ק"ז סט"ז) דאין לאסור המאכל באכילה מחמת זה, ולכאורה תליא פלוגתתם בהנ"ל. אמנם המעיין בתוס' (ע"ז) יראה דביארו דשיטת האוסרין הוא משום שלא יבא להתיר כלים הטעונים הגעלה, להשתמש בה קודם הגעלתן והתם הוי איסור ממש משום בליעת איסורין בדופני הכלי, והיינו טעמא דגרו ע"ש.

חידושו של האבנ"ז

בתשו' אבני נזר (יו"ד ס' מ"ח) כתב לחדש, דאף אי יש איסור להשתמש בהכלי עד שלא נטבל, מ"מ אינו אסור אלא במקום שבידו לטובלו ואינו טובלו, אך במקום דליכא מעין ומקוה מים ומחת כן אינו טובלו לא נאסרו הכלים ויכול להשתמש בהן.

וסמך דבריו אהא דאיתא במרדכי (מנחות ל), דאף דלבישת בגד בת ד' כנפות בלא ציצית אסורה, מ"מ אם נקרעו הציצית בשבת מותר ללובשם ואין בו איסור, כיון שאין בידו להטיל בו ציצית בשבת, וכן פסק הרמ"א (הל' ציצית ס' י"ג ס"א).

ומהכא שמעינן דאף דלבישה זו אסורה ומבטל בה מצות עשה, אעפ"כ במקום שאין בידו לקיים המצוה ולהטיל ציצית לא חשיב כמבטל מצוה ושרי, וה"ה היכא דאין בידו לטבול הכלי שוב לא הוי כמבטל מצוה ושרי, והדברים מחודשים.

- 1 קהילות אפטיילונגען
- 2 מודעות וחדשות
- 3 חוק-אפי"ס
- 4 דברות קודש
- 5 מסיבות
- 6 שיעורים ודרשות
- 7 חק וחז"ר
- 8 מערכת

718-504-2188
845-537-6660
845-694-4550
020-8002-9580
0164-420-8878

ברוקלין
קריית יואל
מאנסי
לאנדאן
מאנטשעסטער

קול סאטמאר

שיעורי תורה • מסיבות • מודעות ועוד

718-305-6942   212-444-9899

צו ספאנסערן \ אדווערטייזין רוסט:
718.554.7519

718-305-6942 • 212-444-9899

פניני התורה

פנינים וחידושים בגמרא מס' סוטה הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"

מ"נ ע"י אחד המג"ש שליט"א

ויכוח הרה"ק רבי אלימלך ואחיו הרה"ק רבי זושא:

איזה הסתכלות קודם, שפלות עצמו או גדלות הבורא

איזה הסתכלות קודם

אמנם הויכוח היה איזה הסתכלות קודמת, שרבי אלימלך סבר ששפלות עצמו קודמת, ואחיו רבי זושא סבר שקודם יש להשיג גדולתו יתברך שמו. [כמו שכתב הרה"ק מקאזניץ זצ"ל (באר משה פרשת בראשית) "למדתי מרבתי ובפרט מאדמו"ר המובהק מ"ו משולם זיסא זללה"ה שלימד אותי דרך ה' בזה"ל בני תיכף בהשכמת הבוקר בהקיצך משנתך קח בידך הציצית הקדושים ותן לבך ודעתך לעיני ולהסתכל בגודל רוממות וגדלות הבורא ית"ש"].

ובאו לפני המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע שיכריע בפלוגתתם, ואמר אלו ואלו דברי אלקים חיים, אלא דהנכון כרבי אלימלך זצ"ל, דעל ידי שהאדם מכניע את עצמו שוב אינו יכול ליפול ממדרגתו.

מה נברא תחילה שמים או הארץ

ובזה מפרשים בספה"ק פלוגתת בית שמאי ובית הלל (חגיגה י"ב) דב"ש סברי שמים נבראו תחילה, וב"ה סברי הארץ נבראת תחילה, דשמים כינוי לגדולתו יתברך, וארץ כינוי לשפלות האדם מאדמה. דמחלקותם היה איזה מהם קודם.

ועל פי זה כתבו לפרש המחלוקת של רב הונא ורב חסדא בסוגיין, חד אמר אני את דכא - היינו הדרך הראשון, דיהיה דכא ואח"כ ישיג גדלות הבורא, וחד אמר אני דכא, - היינו על ידי שיהיה איתי, על ידי זה יגיע להיות דכא ושפל רוח, והיינו דרך השניה שקודם יתבונן בגדלות הבורא

ירא שמים יוצא ידי שניהם

והנה הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא נתן עצה לקיים דברי שניהם, להתבונן בשפלות עצמו, ואח"כ בגדלות הבורא כהכרעת המגיד, ואח"כ שוב להתבונן בשפלות עצמו ובוזה ירא שמים יוצא ידי שניהם. ופירש בזה הכתוב בשירת דבורה "אנכי לה' אנכי אשירה", דקודם התפילה והשירה התבוננה "באנכי" - בשפלות האדם, ואח"כ "לה" - בגדלות הבורא, ואח"כ שוב "אנכי" ורק לאחר מכן אשירה, ודו"ק.

בגמרא (דף ה') "זאת דכא ושפל רוח, רב הונא ורב חסדא חד אמר אתי דכא, וחד אמר אני את דכא, ומסתברא כמ"ד אני את דכא, שהרי הקב"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני, ולא גבה הר סיני למעלה".

ידוע פלוגתת האחים הקדושים, הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, ואחיו הרה"ק רבי זושא זי"ע, איזה דרך ישרה שיבור לו האדם לעבודת הבורא.

ב' עינים לראות שפלות עצמו וגדלות הבורא

דהנה האדם צריך לעבוד השי"ת בב' בחינות א. שיראה שפלות עצמו, ב. להשיג גדולת הבורא יתברך שמו. וכמו דאיתא בשם הרבי ר' אלימלך (ישמח משה שה"ש ד' ט') דלכן נברא האדם בשתי עינים, כדי שבעין אחת יראה את שפלות עצמו, ובשניה רוממות גדולת הבורא, ולכן אמרו חז"ל (חגיגה) "סומא באחת מעיניו פטור מן הראיה", דאם הוא סומא באחת מעיניו, היינו שאינו רואה את שפלות עצמו, אי אפשר לו להשיג ולראות את פני השם, לכן פטור מלעלות ברגל.

וזהו שנאמר במשה רבינו (דברים ל"ד ז') "לא כהתה עיניו", היינו אף שמים הולדו עד יום מותו זכה לדבר עם השכינה בבחינת "פה אל פה אדבר", אע"פ כן לא כהתה העין של שפלות עצמו. ובוזה פירוש הישמח משה (פרשת קרח) מה שכתב רש"י ז"ל גבי קרח "עיניו הטעתו" ר"ל שקרח לא ראה שפלות עצמו, רק גדולתו יתברך שמו, וזו "עיניו" שלא הביט רק בעין אחת שלא ראה שפלות עצמו, ודו"ק.

ושני תמידים כהלכתם

וכן פירש הרה"ק מרוזין זי"ע מה שאומרים בתפילת מוסף לשבת "ושני תמידים כהלכתם", שרומז שצריך שיהיו תמיד לנגד עיניו שני עינים אלו גדלות הבורא, ושפלות עצמו, שעל שניהם מצאנו בכתוב לשון תמיד, כתוב אחד אומר (תהלים ט"ז ח') "שויתי ה' לנגדי תמיד", שצריך שיהיה תמיד גדלות ה' לנגד עיניו, וכתוב אחד אומר (שם נ"א ה') "זחטאתי נגדי תמיד", שרומז לענין שפלות עצמו, שיהיה תמיד חטאיו לנגד עיניו, ואלו שני תמידים צריך לקיים אותם כהלכתם.

**הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים**

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הוקים להורותם

דיני הנוגים מר"ח אב - עד תשעה באב

משא ומתן

אסור לקנות בגדים חדשים אפי' בגדים פשוטים, אף אם דעתו ללבושם רק לאחר תשעה באב.

וכן אסור לקנות דברים הגורמים שמחה ככלי כסף וכדו', ונוהגים להחמיר שלא לקנות כל מיני כלים יקרים [מגן מוזג (עירקאנדישאן), מכונת כביסה וכדו' הרישים], ובמקום הצורך יש לשאול חכם.

נעליים לט' באב - מותר לקנות (כיון שהם לצורך האבילות), ובשעת הדחק גדול כגון שאין לו בגד ללבוש יש להתיר לקנות ולהחדש, ועדיף שיחדשנו בשבת.

מכירה מיוחדת - אם יש לו הזדמנות לקנות דברים במכירה מיוחדת, כגון שרק עכשיו יש להשיג בזול, או שהוא נמצא במדינה אחרת שרק שם יש להשיג חפצים אלו, אזי מותר לקנותם, אולם אסור ללבושם.

כיבוס בגדים

אסור לכבס מר"ח כל דבר (דנראה כמסיה דעתו מן האבילות), הן דברי לבישה והן סדינים וכלי מיטה והן מפות שולחן או האנטיקער (מגבות) ואפילו אם רוצה לכבסם ולהניחם בכדי להשתמש בהם אחרי תשעה באב אסור.

בגדי קטנים

אסור לכבס גם בגדי קטנים ויש מקילין בזה מר"ח עד שבת חזון ורק בשבוע שחל בו ט"ב אסור, ויש להקל בשעת הצורך. בגדי תינוקות שמחליפין כל הזמן מותר לכבסם.

מי שאין לו אלא בגד אחד ונתלכלך לגמרי מותר לכבסו עד שבוע שחל בו תשעה באב (משנ"ב סי' תקנ"א ס"ק כ"ט), וה"ה מי שיש לו כמה בגדים ונתלכלכו כל בגדיו דמותר לכבס עד שבוע שחל בו ת"ב.

בגדי ילדים במקומות שמזיעים הרבה, וידוע לכל שאי אפשר להכין בגדים כאלו לרוב הילדים, שיהיה מספיק לכל השבוע, יש להקל גם לכבס, כמו בבגדי תינוקות, והכל לפי הענין.

החלפת הבגדים

מראש חודש אסור להחליף בגדיו וללבוש בגדים מכובסים, וכן אסור להציע המיטות בסדינים מכובסים, ואין להחליף מפות שולחן, והאנטיקער.

אם הכתונת הוא מלוכלכת ממש, או אם הוא איסטניס ומרגיש צער גדול כשלא יחליף הכתונת, יש להקל ולהחליף כרגיל.

הפוזמקאות (שטרמי"פ) ושאר בגדים התחתונים, היכא שצריך להחליפם משום זיעה או ריח רע, ובפרט במקומות שמזיעים הרבה, מקילים בהם הרבה יותר.

הכנת בגדים

במקום שיש צורך להחליף הבגדים העצה הוא להכין בגדים משומשים, דהיינו שילבש הבגדים קודם ר"ח, ואז מותר ללבושם כרגיל בתשעת הימים, וצריך ללבוש עד שיורגש בבגד שימוש בו, ובדיעבד כשלא החליפם לפני ר"ח יש עצה להעבירם על הקרקע שיתאבק הבגד קצת, (דהיינו שלא יא ניכר על הבגד שהוא מכובס מחדש).

מותר להחליף את הבגדים אף בשבת ובתנאי שלא יהא ניכר שמחליפם לצורך חול, דהיינו שילבישם בענין שיהנה בשבת מהבגד, וכן שלא יאמר בפיו שמלבישים לצורך חול.

איסור תפירה

אסור לתפור בגדים חדשים וכן לעשות מנעלים חדשים מר"ח ואילך אבל לתקן בגדים ישנים ובפרט תפירת כפתורים או בגד שנקרע מותר לתפור בכל ענין. תפירה לצורך לימוד דהיינו שתופרים דבר שאינו ראוי ללבישה, אלא לומדים על חתיכות בגד יש להקל.

איסור בשר ויין

אין אוכלים בשר ושותים יין מר"ח אב. גם שומן בשר וגם תבשיל שנתבשל בו בשר או יין, אם ניכר בו טעם הבשר אסור.

בסבון, ושיהיו המים צוננים או שיהיו פושרים, ונכון שלא לרחוץ בפרהסיא, והדבר מסור ללב ירא ה' מתי להקל בזה, (שבה"ל, ושם הקיל לרחוץ דווקא בדרך אברים אברים ולא כל גופו בבת אחת).

רחיצת קטנים

אם נחוץ קצת לבריאותם בימים החמים שנגרם להם פצעים וגירויים כשאינם מתרחצים - מותרים ברחיצה, ואפילו אם הם גדולים קצת אם הם מתלכלכים בזהומא ובכל לכולך, ובפרט במקומות המזויעים מותר לרחצם בחמין ואם נחוץ גם בסבון.

*

ערב שבת חזון

בערש"ק חזון מחליפים המפות שעל השולחן, וכן המגבות, וכן נהגו כהיום בכל המקומות ללבוש בגדי שבת כמו בכל שבת.

צחצוח נעליים שנתלכלכו - מותר. וכן ליטול ציפורניים - לכבוד שבת או מצוה מותר.

בער"ש חזון מותר לחפוף ראשו בחמים כיון שרגיל בזה בכל ער"ש, ואסור לרחוץ כל גופו אפילו בצונן, רק ירחוץ ראשו ידיו ורגליו בחמים.

טעמות התבשילין בע"ש

מותר לטעום מעט מהמאכלים של בשר בערב שבת לראות אם מתובלים היטב, והיינו דווקא טעימה בעלמא אבל לאכול מהתבשילין לקיים טועמיה חיים זכו אסור.

נקיין הבית

נהגו שלא לשטוף הקרקע בט' הימים, ואם נתלכלך הקרקע מותר, וכן לכבוד שבת מותר.

ולכן אין לערב יין במים בכדי לשתותו אף כשמניח הרבה מים בענין שמברכין עליו שהכל.

מותר לבשל המאכלים בקדירות של בשר.

גם קטנים אסורים בבשר ויין, אפילו לא הגיעו לגיל שיכולים להתאבל על ירושלים, ויש מקילים, והמנהג להקל היכא שהם קטנים ביותר ואינם אוכלים שאר מאכלים חוץ מבשר.

חולה, יולדת וכדו' - יש להקל לאכול בשר עוף, ובוודאי דמותרים לאכול תבשיל של בשר.

רחיצת הגוף

אין לרחוץ כל הגוף אפילו בצונן ורק פניו ידיו ורגליו מותר ודוקא בצונן.

טבילה במקוה - והנהגים להקפיד לטבול במקוה כל השנה חוץ באונס, התיירו רבותינו לטבול גם בימים אלו, אלא במקוה צוננת דווקא, ולא יתעכב שמה לתענוג, אבל היות שכמה אנשים מצטננים בנקל במקוה צוננת, ואם נחמיר להם לא יטבלו, לכן לנו הנמשכים אחרי הבעש"ט זי"ע שהוא דבר חמור יש לעשות שיהיו קצת פושרין, אבל לא יותר מהנחוץ ממש בשום אופן.

רחיצה לצורך רפואה וכדו'

מי שיש לו צורך לרחוץ מפני צרכי רפואה וכדו' (כגון שיש לו חטטים בראשו דמותר לרחוץ ראשו) מותר.

ובענין הרחיצה בזמן הזה, במקומות שהחום גובר ומזויעים הרבה, כידוע דיעות המקילין, והכלל בזה דרחיצה שאסרו, היינו רחיצה לשם תענוג והנאה, אבל רחיצה להעביר לכולך או זיעה וכדו' מותר. ולכן יש להקל להתרחץ בענין שצריך להסיר לכולך או זיעה ואם צריך לזה מותר אף

לעי"נ הרבנית הצדיקת

מרת פעסיל לאה טייטלבוים ע"ה

בת הרה"ק רבי אהרן זלה"ה אבד"ק וואלאווע

מחברתו הטהורה של מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע

נלב"ע כ"ג תמוז תש"ע

ת.נ.צ.ב.ה

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

מרן הגה"ק רבינו משה בן רבי צבי הירש זי"ע טייטלבוים

בעל "ישמח משה" יומא דהילולא כ"ח תמוז (תר"א)

בשב"ק זו חל יומא דהילולא רבה של מרן משה איש אלקים ה"ה רבינו מרן הישמח משה זי"ע, ידוע היא הדבר כי "האיש הזה עוד בימי עלומו החל רוח"ק לפעמו בקרבו וזכה למראות אלקים בהקיץ ובחזיונות הלילה... וכאשר שמעתי ממוזללה"ה (היה היטב לב זי"ע) כי פעם אחת בהיותו אבד"ק סטראפקוב בא להסתופף בצל הקודש האי סבא קדישא (היש"מ), ומדרכו בקודש אשר קרוב לחצות הלילה בא מחדרו אשר התבודד שמה בעת תפלתו ולימודו לבית החיצון, ואז הי' מדרכו לספר לאחד מיו"ה או אפילו להשמש דברים נפלאים אשר לא שמעם און מעולם, ואז בעת בוא אאומ"ז זללה"ה ישב זקינו אתו כמה שעות אחר חצות הלילה וספר לו כמה וכמה ענינים נוראים, ובמשך הדברים הקיצה אשתו וקנתי הרבנית הצדיקת ז"ל, והתרעמה לאמור כאשר בא אלינו נכדניו הבן יקיר לנו לבקר בהיכלך תרבה לדבר אתו כל הלילה, מבלי יכול להנפש ולהניח מעט מיגע הדרך, וכששמע דברי' צחק ואמר אין חכמה לאשה וכו', תאמין לי כי מלאכים ושרפים יתאספו לשמוע דיבורי ושיחי, וגמר הסיפור ותיכף אמר לו הנך יגע מנסיעתך לך הנפש מעט, וכאשר קם ללכת ולויהו עד הפתח ואמר לו בני בני, למה אני מספר לך כ"ז למען תדע כי מה שאומרים אשר צדיקים יודעים, שומעים, ורואים, ויש אינם מאמינים ושואלים למה אנחנו אינם רואים ושומעים, ידעתי כי אתה יודע כי איני אומר לך שקר ח"ו, תדע כי אמת הוא וכן הדברים, כי גם אנכי שומע הכרוזים אשר יכריזו בכל פעם בהשמים, ולפעמים אני שומע כל הכרוז וידע ומבין הדברים, ולפעמים אשמע רק קול הדברים ואיני מבין הכרוז, וגם עתה אני שומע כרוז יוצא, ולאשר אדע כי אתה מאמין לדברי, ואין אב מנחיל שקר לבנו, ע"כ אספר לך שתדע כי רואים ושומעים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת עכ"ל", ובה נפטר מאתו לשלום לחדרו" (תהלה למשה), לכן אמרנו לנגוע בקצה המטה מדברים נשגבים אלו, למען ידע דור אחרון להאמין בה' ובמשה עבדו:

כרוזא מן שמיא

סיפר הייט"ל זי"ע, דכד הוה טליא והי' לומד אצל זקנו הק' היש"מ, הי' פתאום פוסק מהלימוד והי' שותק כמה רגעים, ואח"כ שאל לנכדו אם שמע את הבת קול, כי עכשיו יצא בת קול מן השמים, פ"א אמר לו דאוונו השמאלי שוקע אצלו מרוב כרוזים ששומע, ועיין בספר "גבעת שאול" להרה"ק מקאשוי זי"ע, שמביא דבר פלא שהיש"מ לא הי' שומע דברי חול באותו אוזן שהי' שומע הכרוזים, פ"א בדברו עם נכדו הייט"ל בענין הכרוזים ששומע אמר לו דעתה שמע כרוז שבעל "הפנים מאירות" שולח לו פריסת שלום (פאר וכבוד),

פ"א בלומדו בעזרת נשים בביהכ"נ בההתבודדת שלא יבלבלו אותו, כי התמדתו הי' עד להפליא, באו איזהו נשים לבהכ"נ לעזרת אנשים ופתחו האה"ק ובכו בקול גדול וצעקו וחנונו לשוכן רומה על חולה מסוכן ר"ל לבקש רחמים עבדו, וקולם בלבל אותו מאוד מלימודו, והרהר בלבו הנשים הללו ידמו כי קולם בוקע רקיעים ולא ידעו כי יבלבו אותי מתורתי אשר אין שוה להם, ותיכף שמע קול מן השמים קול אומר קרא עצת עני תבישו כי ה' מחסיהו, וד"ל כי קרוב ה' לנשברי לב ואת שועתם ישמע ויושיעם, - בהיותו עדיין צעיר לימים, ציערו

פ"א איש אחד, והקפיד עליו היש"מ, מקפידתו חלה על האיש ההוא, ומת בקוצר ימים ר"ל, וגילו לו מן השמים, שיוהר מהיום והלאה לבל יקפיד על נפש ישראל דלמא נפקא מיני' בנין מעליא, ושמא כרוז שאומרים: אל תהרגם פן ישכחו עמו הניעמו בחילך והורידמו וגו' (תהלים קנ"ט), הכוונה שיוירידו מנכסיו ועני חשוב כמת אך את נפשו שמור (תהלה למשה),

עיין בסה"ק ייטב לב (פר' צו) וז"ל: עובדא ידענא כי בימי קדם בהיות ק"ק אוהעל באיזה זמן בסכנה גדולה מכח המרדה, וספר מוזללה"ה בעהמ"ח ס' ישמח משה כי נאמר לו בחלום קומי צאו מתוך ההפכה והשיב אינו רוצה, וכ"ז למען הציל שארית ישראל, וכן הי' ת"ל יצא העיר בשלום עכ"ל, מתחלה הי' להיש"מ היסוסים בענין נתינת קמיעות, בחששו פן ואולי הוא ענין של מכריע כח עליון וכו', פ"א באמצע הרהוריו אולי כדאי להניח דרך זה, שמע בת קול מן השמים "אל תירא כי אתך אני".

פתקא מן שמיא

פ"א ראה בחלמו שהוא רוצה לילך בגן-עדן של התנאים, אמרו לו אי אפשר לו לילך אלא אם יטבול מקודם

בבארה של מרים, וראה שם הר ותחתיו בור עמוק ובתוכו בארה של מרים, והי' מפחד לרדת לטבול שם, עד שמלאכים הורידוהו והטבילוהו והעלוהו בחזרה, ואח"כ זכה ונכנס בג"ע של התנאים הק', (ועין להלן הסיפור בענין ג"ע של התנאים), כהשקיץ משנתו מצא על שלחנו פתקא זו "מלאכים ינשאוך ויטבילוך ולא זיוקך", יש גירסא אחרת דכשהי' לו הספיקות בענין נתינת הקמיעות ולא נחה רוחו כנ"ל, אז מצא פתקא זו שהי' כתוב "מלאכים ינשאוך ולא זיוקך", סיפר רביה"ק זי"ע, שהפתקא הי' בידי הייט"ל, ונתנו לחתנו הרה"ק מראוואדאוו זי"ע, והוא השאלו לאחר, ולא קיבלו בחזרה, והי' כתוב בכתב רש"י.

עם נשמות בחלום

ובס' ויקרא ד"ה אדם יקריב וכו' וז"ל שם באמצע הדרוש עפ"י שנגלה לי בחלום בענין הגן עדן של התנאים עכלה"ק, ושמעתי פירוש הדברים ממוזללה"ה כי בחלומי הוליכו אותי להראותו הגן עדן, ובא לבית גדול יפה ונאה ובתוכו עמד שלחן קטן שקורין (שטענדיג) ואצלו עמד זקן אחד ולמד, ואמר לו המוליך אותי, כי זהו העומד ולומד הוא אחד מהתנאים בעל המשנה, שאל האי סבא קדישא להמוליכי, הלא זה ישנו גם בעוה"ז, והשיב לו, האם תדמה כי התנא הלזה הוא בגן עדן, הג"ע הוא בתוכו ובלבבו, והמשכיל יבין השגת האמת בזה (תהלה למשה, (וע"ע יש"פ פ' בראשית),

חותנו מו"ה ר' ניסן נפטר בעת היותו כבן כ"ב שנה ויען שחותנו הי' מחזיקו על שלחנו וכל מחסוריו עליו, ע"כ לאחר פטירתו פ"א באמצע לימודו בקדושה וטהרה נפל במחשבתו מאחר שחותנו ז"ל הלך לעולמו ואין מי שיחזיקנו, והוא בעצמו לא יעסוק במסחר וקנין כי לא יתבטל מעבודתו, ומעת אשר יש לו מעוזבון חותנו אם יתן לאיש אחד שיעסוק במו"מ לא יספיק סך כזה לפרנסת שניהם, ובאם הי' לו שלושים אלף הי' מספיק לפרנסת שניהם, והי' בידו ליתן לשותף שיעסוק במו"מ עבורו, ואז הי' יכול לעבוד את ה' כאשר עם לבבו כן עלה במחשבה לפניו, ואח"ז הי' מתנמנם על הספר וכמעט נים ולא נים, וראה היכל אחד ושם בהיכל יושב איש צעיר לימים על הכסא בראש, ועל הפתח עמד איש גדול הקומה, והראה לו באצבע ואמר בזה"ל: "רבי יצחק לוריא", ותיכף הלך להאר"י הק', אמר לו האר"י בזה"ל: "יונגערמאן ווען מען האט שוין שלשים אלף שוב אין צריכים לעזרת השי"ת", והאיש גדול הקומה הי' רבי חיים וישאל זללה"ה, ותיכף התיישב בדעתו הלא נאמנו מאוד דברי האר"י ז"ל והלא הוא באמת חסרון הבטחון, ומעת הזאת שוב לא הרהר בענינים כאלה ושם ה' מבטחו (תהלה למשה),

בעת היותו בן כ"ד שנים בא אליו בחלומי חותנו הרב מו"ה ניסן ז"ל וכאשר נמצא רשם בכתב יד קדשו וז"ל: לזכרון בליל מו"ש אחר חצות הלילה אור ליום א' פ' ואתחנן ה' לתודש מנחם אב תקמ"ג לפ"ק, בנפול תרדימה על אנשים ראיתי בחלום חותני מו"ה ניסן ז"ל ואמרתי לו מאחר ששוב אין מענישין אותך שאתה הולך בחירות מה אתה עושה בכאן,

והשיב לו בשפה רפה משוט בארץ ומתהלך בה, ואמרתי לו למה לא תגיד לי, ואם אתה צריך לדבר הלא אדם חי אנכי ויכולני לתקן קצת בעזרת הבורא יתברך, ואמר לי ראוי לך להבין, והבנתי מדבריו ששוב אין עונשין, אך ורק שלמנוחתו ולמקומו לא הגיע, ואמרתי לו האם חשבו למר בתוך הזכויות מה שגדל אותי ונשא אותי כאומן את היונק ואמץ בכל כחו שיביאנו לתלמוד תורה, ואמר לי כלל לא, ותמהתי מאד מה זה, ואמר לי אמת שיש זכויות שלי עדיין צרורים בשקים אצרות והון רב, ולא ידעתי עדיין מה הם, ועדיין לא לקחו אותן כלל לחשוב כמה שכר מגיע לי עליהם, ודבר זה הוא עגמת נפש יותר גדול שהמתים מקנאים אותי ואומרים לי שאני עושר גדול ואין כל מאומה בידי, ועוד דברתי עמו דברים הרבה אשר לא ניתנו לכתוב עכ"ל בכת"ק (תהלה למשה).

עם נשמות בהקיץ

פ"א כאשר גמר תפלתו תפלת שמונה עשרה נפל במחשבתו המאמר מהסה"ק "עשרה מאמרות" שבי' שאליהו הנביא מקריב תמידין בזמן הזה, והעמיק במחשבתו מדוע ולמה עתה נפל זאת במחשבתו ונוכר מזה המאמר של העש"מ, אולי עתה עת רצון להתפלל לזכות לראות זה ותיכף התפלל להבורא יתב"ש שיוכחו לראותו איך הוא עומד ומקריב, והי' מלא תפלתו ובקשתו וזכה לראותו, ושמעתי מפי אדמו"ח והייטב לבן שלאחר שסיפר לו הענין הזה שאלהו אם הי' אלי' מלובש בשעת הקרבה בשמונה בגדים ככה"ג או בארבע בגדים כהן הדיוט, והשיב לו רק ארבע (תהלה למשה) - ועיין בחידושי תורה על ימי טראים תש"ך שסיפר רביה"ק זי"ע את העובדה הנ"ל, וסיים: וקני זלחה"ה הייטב לב שהי' עדיין ילד, נענה בשאלתו, "זיידע ווי אוי האסטו געמענט ארויסקוקען אינמיטען די שמונה עשרה", וענה לו, הכי אתה חושב שבאלו העינים ראיתי, לא כי אלא בעיני השכל רואין זאת ואי"צ לזה אלו העינים כלל),

אמר כמה פעמים כמה וכמה צדיקים אשר בעולם העליון רואה אותם בהקיץ בחדרו, ובפרט בעת ההקפות בש"ת, ואך בפרשות אמר על רבינו הנועם אלימלך אשר לא ראה אותו כי אם פעם אחת בעת ההקפות, ומבין הטעם שיש לו תרעומות עליו על שמנע בחייו מלבוא אצלו (תהלה למשה), וז"ל רביה"ק זי"ע בדבר"י מועדים (דף תשי"ח): וכמו ששמעתי מוקנים שהיו באותו מעמד אצל ק"ז זלחה"ה הי"ש"מ שאמר פעם א' בשמח"ת בהקפה הרביעית "ברוך הבא משה רבינו, אתה עד בדבר שלא חסרתי מלקיים מתורתך כלום ואפילו כקוצו של יו"ד, ומדוע ביישוני מן השמים שהייתי מצפה ומחכה כל כך על הגאולה ולא נענית", (יודוע שמש"ה מומרין אצלנו "ששמת משה" בהקפה די ביום שמח"ת).

וסיפר (היש"מ) כי פ"א בליל יום הכיפורים אחר כל נדרי בא לחדרו להתבודד שמה כדרכו, וראה את הרב הקדוש הרבי ר' שמעלקא (מניקלשבורג) בהקיץ, והבין יען כי עשה כמעשיו שדרש ברבים כדרכו של אותו צדיק וקדוש לעורר העם לתשובה ע"כ נתגלה אליו, ופ"א סיפר כי בעת אשר דרש דרש משה בז' אדר

שנים למדו יחד, השיב לו היש"מ בפשטות: וכי אין ידוע לך מאמר חז"ל (תנא דבי אליהו) עה"פ שפכי כמים לבך נכח פני ה', מכאן אמרו כל ת"ח שיושב בינו לבין עצמו וקורא ושונה, כביכול הקב"ה יושב כנגדו ושונה עמו.

בחלום אדבר

הרבה דברים נתחדשו לו בחלום, גילויים נוראים בסתרי הבריאה וההשגחה, ואף דברי הלכה ואגדה כמובא הרבה בספריו הק', בלשונות שונות השתמש בעת הביא דברי חלומותיו כגון "נתודע לו בחלום" "אלי דבר יונגב בחלום", וכדו', והעיד על עצמו כי חלומותיו המה כענין נבואה, ידוע מה שפ"י דרכו שירש גם לזרעו אחריו לתרץ מדרשי פליאה וז"ל: נתגלה לי בחלום שמצוה גדולה לקרב הרחוקים, ר"ל בביאורים על הפליאות, והטעם שבזדאי הפנימיות של הפליאות הוא יחוד עמוק, ומאן דמקרב אותן אף בנגלה, רק שיהי' לבו לשמים נעשה היחוד למעלה, כמו בכל המצות א' שעושה בשלימות והבן.

עיניו משוטטות

וגם זאת ידענו כי הרגיש שצריך לעורר רחמים ולהתפלל על אנשים מבני ישראל ועוד טרם בא דבריהם אליו והתפלל עליהם, כאשר קרה פ"א אשר במוצאי יוהכ"פ אמר לחכם אחד שהי' אצלו מתלמידי החת"ס זללה"ה, איך שראה היום ביוהכ"פ את רבו הקדוש וצייר לו את תמונתו ותוארו (היש"מ החת"ס לא ראו זה את זה מעולם) ומוזה שראוהו הבין כי הוא צריך לרחמים, ע"כ התפלל בעדו ובעד ביתו לטובה, ולמחרת יוהכ"פ הביאו לו מהפאסט מכתב מהחת"ס זללה"ה ושם הי' כתוב כי יתפלל בעד בנו הר' אברהם שמואל בנימין (הוא הגאון בעל כתב סופר) אשר הוא חולה מסוכן ר"ל, והמכתב הזה בא עוד בעיוהכ"פ, ונתעכב ביד הנושא המכתבים, אשר לא הי' יכול לבוא אליו בשני ימים האלו (תהלה למשה),

הרה"צ ר' מאטיל סלאנים וצ"ל סיפר דבר פלא שהיש"מ בא פ"א לחדרו המיוחד לו לעבודת הק', וראה איך שאחד יושב על כסאו, וקלסתר פניו דומה לדמותו, ונבהל מאד מפניו, ונסע לאחד מצדיקיו דורו לשאול פשר הדבר, והצדיק השיב לו: דע כי זה הי' היצ"ד בעצמו שבא להתגרות בך.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

כנהוג בבהכ"נ שהספיד לגאון וצדיק אחד שנפטר, ובאמצע הדרוש כאשר עצם עיניו להתיישב מעט, ראה עמוד גדול וגבוה ומשה רבינו עומד וסומך את ידו עליו, ואצל העמוד עמד אדם קטן הגאון שהספידו והחזיק א"ע בהעמוד הנ"ל, והבין גדולת הצדיק הנפטר שזכה לחזק א"ע בהעמוד שהחזיק משה רבינו ע"ה (תהלה למשה).

פ"א אירע אשר אברך אחד נחמד נעדר בקוצר ימים ר"ל, ולגודל רחמנותו על האיש שהלך בלא חמדה קיבל על עצמו ללמוד בשנה הראשונה בכל יום דף גמ' לתועלת נשמות המת, וקרה מקרה אשר יום אחד הי' טרוד מאוד בענין ד"ת בין בעלי דינים, ושכח ללמוד הדף גמ' כנ"ל, עד שלעת ערב בעוד שהבעלי דינים עומדים לפניו בא אליו האיש הנ"ל בהקין ואמר לו בזה"ל ר' משה"ל ר' משה"ל ר' משה"ל רחם, רחם, ערבארמעט אייך ערבארמעט אייך, ותיכף נזכר ששכח ללמוד הדף גמ', והלך בזריות ופרע את חובו בלימוד גמרא, ופ"א אירע אשר אחד מאנשי שלומו נפטר ושלי"ח, ואחר עבור איזה שבועות בבוקר כשקם האי סבא קדישא ופתח את פתח חדרו שמע קולו של זה הנפטר שהי' מאנ"ש והכיר בקולו והמתין לשמוע מה מדבר, ושמע שאמר בזה"ל דוד דוד אמור לפני הרב, וענה קול אחר בושתי לקרב אל הרב, וקול השני לא הי' ניכר לו, אז פתח פיו הנפטר שהי' מאנ"ש ואמר: הנה זה כשנה אשר נפטר פה שינאווי איש אחד ששמו דוד בלא בנים, והוא מתנפל ומתחנן לפני כבוד הרב אשר ישתדל שאחיו ששמו כן יחלוץ לאשתו כי אין לו מנוחה, אחי' שלח האי סבא קדישא אחרי אחיו החי, וכן הי' שלא רצה לחלוץ ובא אליו הנפטר בחלום וגם לאביו בא בחלום, והאי סבא קדישא לא נח ולא שקט עד שנתן חלוצה לאשת אחיו המת, ואמר האי סבא קדישא כי האיש דוד הנפטר לקח אתו עמו את הנפטר שהי' מאנ"ש לפה ולמליץ לפניו, כי הוא לא הי' מכיר מקודם את האיש דוד ע"כ ירא לגשת אליו (תהלה למשה).

וה' עמו

רביה"ק ז"ע סיפר עובדא אשר מקובל מפי הרה"ק מליסקא ז"ע, שהי' מתלמידי המובהקים של היש"מ, שפ"א כשבא לבקר את רבו היש"מ בהיכל קדשו, מצא את הדלת סגור, ומאחורי הדלת שמע שרבו יושב ולומד עם אחד, אחר כך כשפתח הדלת הסתכל הרה"ק מליסקא בפנים, ולא ראה שום אדם אחד, לתמהונו שאל את מרן היש"מ הלא שמעתי מבחון

לעילוי נשמת
האה"ח מרת **אסתר פארקאש** ע"ה
ב"ר מנחם ישראל ז"ל
נלב"ע ה' אדר תשל"ו

הונצח ע"י בנו ר' מנחם ישראל פארקאש הי"ו

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' **בנימין פארקאש** ז"ל
ב"ר עקיבא ז"ל
נלב"ע כ"ט אדר תש"ע

הונצח ע"י בנו ר' מנחם ישראל פארקאש הי"ו

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קבו — בלתי מוגה

ביקור הגאון הגדול רבי נפתלי הירצקא פרענקל שליט"א

חבר הביד"צ העדה החרדית עיה"ק ירושלים ת"ו

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - וויליאמסבורג יע"א

יום ג' פרשת שלח תש"ע לפ"ק

חיים נסתלק געווארן, און דער דברי חיים איז געקומען צו איהם נאך די פטירה.

הגרנ"ה: ס'קען זיין, כ'האב עס נאכנישט געהערט.

רבינו: כך שמעתי.

הגרנ"ה: אין א סוף תשובה שרייבט ער איהם, די שאלה איז אין מקוואות.²

בכל זאת לא מנעתי מלהביא השאלה ממו"ח הרה"ג זצ"ל להבית הדפוס כי דבריו הקדושים הם פסק הלכות.

ואגב יש לציין מנודל הערצתו של הרה"ק מצאנו זי"ע להגה"ק מדאראג, ועיי' בס' תפארת שמואל (אות ד) שהרה"ק מצאנו אמר עליו מה"ל: ער איז זייער א גוטער, א גוט הארץ, א גוטער מה, און א גוטער לערנער, דער וואס איז גוט קען אלעס גוט.

וכן מביא שם שהרה"ק מצאנו הפליא מאוד את כח תורתו בעשר לבושים שנשמעות לפשוטים, כי כח המעצר שלא לגלות גדלותו היתה עד להפליא.

2

וה"ל בראשית השאלה: בעוה"י כ"ו אדר תרל"ו פה ה' דאראג יצ"ו, בימי ההג הקדוש הבע"ל יהיה לששון ולשמחה לכבוד אדמ"ו רשכבה"ג הרב הטאון הגדול המפורסם בכל קצוי ארץ לשבח ולתהילה, פאר הדור עמוד הימני, אשר כל בית ישראל נשען עליו כקש"ת מה"ו חיים הלבשרטאם נ"י לנצח האב"ד דק"ק צאנו ואגפיה.

הנה הגם אשר הייתי ירא מאוד לגשת אל הקדוש... אמנם להיות אשר בישוב הזה וגם בכמה ישובים אשר בסביבותינו המקוואות עשויות במדריגות מדריגות, כי המים שבהם פעמים מתרבים ועולים...

הגרנ"ה: כ'האב זיך געוואלט שטארק משתתף זיין ביי די חינוך פון די מקוה (באופן הימים הכשירו את המקוה טהרה במעון הקיץ קרית וויאל משה במאנטיסעלא ג.ו.).

רבינו: דאס איז די ערשטע מעין מקוה אין די געגנט.

הגרנ"ה: ס'הייסט טאקע אז די וואסער קומט נאר פון דארט?

רבינו: יא, אלעס קומט נאר פון קוואל.

ונסתובב השיחה אודות הרה"ק רבי שמואל קאמאדער ז"ל זקינו של הגרנ"ה

רבינו: רבי שמואל קאמאדער (הגה"ק רבי שמואל פרענקל זצ"ל אבד"ק דאראג בעמח"ס אמרי שפר) איז געווען א גרויסער צאנזער חסיד, מיזאנט נאך אז ער האט אנגעפרעגט דעם דברי חיים א שאלה וועגן מקוואות,¹ און אינצווישן איז דער דברי

1

בסו"ס אמרי שפר עה"ת מובא השאלה בהלכות מקוואות שהגה"ק מדאראג שלח לרבו הק' מצאנו, ובסוף התשובה רשם חתנו המו"ל בזה"ל:

הג"ה תשובת אדמ"ו הרב הטאון הקדוש וכו' מצאנו על זה ראיתי כי מחמת רוב חלישות ותשות כח לא יכול להשיב עד אחר הפסח, וציוה להמשימים עושי רצון קדשו שזיכורוהו אחר הפסח שיכתוב התשובה, אמנם בעוה"ר לא זכינו הקדושה על זה, כי מיד אחר הפסח נתעלה נבג"מ זצ"ל זי"ע ועב"י.

הגרנ"ה: אין אמת'ן דער דברי חיים איז מדגיש אין עמליכע מקומות אז נאר ביי דאורייתא איז מען מחמיר.

רבינו: יא, ער האט חושש געווען אז ביי דאורייתא הייסט עס נישט קיין חיבור, [וזלש"ק: אינו חיבור לגבי פסולי דאורייתא, אבל בשאובין שהמשיכוה כולה שהיא מדרבנן כמעט לכ"ע, יש להקל במקום צורך גדול, שגם קטפרס הוי חיבור].

הגרנ"ה: אויב ער [הדברי חיים] זאגט דאס נאר ביי דאורייתא, און די עיקר קשיא פון רבי שמואל קאמאדער איז פון מחט שהיא נתונה על מעלות המערה היה מוליד ומביא במים (מקואות פ"ז מ"ז), איז משמע אז מ'קען יא טובל'ן אויף די טרעפ, אבער דער אמת איז דאך, אז דארט איז עס נאר א דרבנן (ע"י טור ובי"ד סי' ק"ב).

רבינו: יא, ווייל טבילת כלים מן התורה איז דאך גענוג א רביעית (ע"י טור"ו והש"ך יו"ד סי' ר"א סנ"ז).

הגרנ"ה: נאר טבילת כלים פון טומאה, אבער טבילת כלים פון גוים איז דא אסאך פוסקים וואס האלטן אז ס'איז א דאורייתא, און ס'דארף זיין ארבעים סאה מן התורה (ע"י בב"י שם סי' ק"ב).

ס'האט מיר געפרעגט טאקע איינער צי לויטן דברי חיים וועט מען מעגן טובל'ן כלים אויף די טרעפ.

רבינו: אז ס'דארף זיין ארבעים סאה מן התורה איז עס נישט גוט.

וכיבודו רבינו לברך על היין

ובירכו רבינו: לחיים, דער אויבערשטער זאל העלפן מיזאל זיך זעהן מיט שמחה און מיט נחת, אריכות ימים ושנים, דער אויבערשטער זאל העלפן להגדיל תורה ולהאדירה, ולהורות דבר ה' מיט הרהבת הדעת, מיט אלעם גומן.

הגרנ"ה: אמן, וכן למר.

וע"י בשו"ת דברי יואל (י"ד סי' ע"הוסי"פ אות ב) איך שמברר היטב דברי הד"ח, ומברר שהיא דייקא במקום משופע מאוד, אבל ב' מקוואות זו ליד זו אינו נקרא קטפרס, ע"י"ש באריכות.

רבינו: יא, לגבי דעם דברי חיים וואס איז מחמיר דארט ביי די טרעפ [ע"י בשו"ת דברי חיים (י"ד ח"ב סי' צ"ז) שנשאל מקהילת דאברמיל אודות מקוה של מעין שוירדים לתוכו ע"י מדריגות של קורות, והיו מחמין אותו ע"י שהיו שופכין לתוכו מים המים מהיורה, אך היות שבימי החורף בשעת התגברות המים אין המים שבתוכו מתחממים ולפעמים צריכים מים המים הרבה, ע"כ התחכמו לבנות בתוכו תיבה של עץ שמצד א' הוא עשוי כמדריגות המעיין, כדי שיוכלו להניחו עליהם, ואם המים מועטים בקיץ אז מורידין את התיבה למדרגה התחתונה, ובהשוליים עשו שני נקבים להשקה וכו'.

והד"ח השיב: הנה לא לבי הלך להכשיר מקוה כזו שיוכל לבוא לידי מכשול].

אלץ קטפרס, ער ברענגט דעם ר"ש (טהרות פ"ח משנה ט) אז לענין טבילת אדם הייסט דאס נישט קיין חיבור.³

הגרנ"ה: און ער פרעגט אפאר קשיות פון וואו ס'איז משמע אז ס'איז יא גוט, ער ברענגט דארט אז ס'איז נישט משמע אין שו"ע אז מ'דארף גוזר ביי א מקוה אדער א מעיין וואס איז גבוה במקום אחד אז ס' הייסט קטפרס.

רבינו: אזוי ווי דער מרדכי (מס' מקוואות סי' תשמ"ז) זאגט ביי א נהר אז ס'איז נישטא דער פראבלעם פון קטפרס אפילו ס'איז דא א שיפוע.⁴

3

קטפרס, היינו מים העומדים על קרקע העומד בשיפוע, ובמס' טהרות (פ"ח מ"ה) מבאר דקטפרס פסול למקוה, והנה בד"ק קטפרס יש כמה שיטות, אי טעם הפסול משום זוחלין, וכן אי מהני ביה כללא דגוד אחית, ע"י בשו"ת דברי חיים (ח"ב סי' פ"ח) שמביא באריכות כל השיטות.

והגה"ק מצאנו מברר שהפסול של קטפרס הוא לא משום פסול דוחלין, אלא משום שהוא גזירת הכתוב שמקוה הוא בית מנישות מ"א כד' התרגום, ולכן קטפרס פסול אפילו כשאינו זוחלין, וכן מבאר הכסף משנה בדעת הרמב"ם (פ"ח ממקוואות ה"ח), ולפי"ז חידש הד"ח שבמדריגות המקוה יש דין של קטפרס.

4

ע"י במרדכי שמביא בשם הראב"ה שמוותר לטבול בנהר א"פ שהיא משופע בירידתו, כיון שאינו כ"כ בשיפוע, והמים אינם באים ממקום מדרון, ע"י"ש.

אויך, ביי זעליג האבן זיי אראפ גענומען די ע, און ביי העניך האט מען אויך ארויס געווארפן די ע, און ס'ווערט א גרויסער שאלה.

הגרנ"ה: אפילו ביי די אידישע נעמען, למשל פרומא שרייבט מען דאך מיט א א, און זיי שרייבן מיט א ה.⁷

רבינו: אלעס שרייבן זיי מיט א ה. גאלדא שרייבן זיי ג'ו'ל'דיה, און מ'דארף שרייבן ג'א' [גאלדא] (ע"י בבית שמואל שמות נשים אות ג).

הגרנ"ה: די ערליכע אידן אין ארץ ישראל האבן נישט משנה געווען, אבער די אנדערע האבן שוין יא משנה געווען, זיי שרייבן שוין יא אזוי ווי זיי.

רבינו: ביי אונז אין קרית יואל אין די מיידל שולע, לייגט מען אויף דעם א גרויסן דגוש, מ'לערנט אויס די מיידלעך אין די ערשטע קלאס צו שרייבן דעם נאמען ריכטיג, זיי ווייסן דאך נישט אליין.

הגרנ"ה: מ'דארף זיי טאקע אינגעוואוינען, ס'איז דאך דא א נפקא מינה שפעטער.

רבינו: אוודאי, ביי די כתובה דארף מען וויסן – יעדע ווערט דאך א כלה אי"ה – דארף מען וויסן ווי אזוי צו שרייבן.

שינדל, בילא, און פיגא, שרייבט מען מיט איין י, אזוי ווי ס'איז מבואר אין די פוסקים.

הגרנ"ה: אין קרית יואל איז מען מסדר גיטין?

רבינו: ביי די כתובות שרייבט מען קרית יואל, אבער גיטין זענען מיר אונז נישט מסדר, די פאסט קומט אן אלץ מאנרא און נישט אלץ קרית יואל. עס איז טאקע א עקסטרע שטאט, אבער ביי די פאסט איז עס נישט עקסטרע – ס'איז נישטא קיין עקסטרע פאסט אפיס – במילא קומט אן די פאסט אויפן שכינות'דיגן שטאט, ס'האט אמאל באלאנגט אהין, און ס'האט זיך אפגעטיילט, אבער די פאסט איז געבליבן, קובע זיין א נאמען פון א

כאן נכנס הרח"ח ר' פנחס הכהן בינדער הי"ו מעיה"ק ירושלים ת"ו ורבינו בירכו בברכת מזל טוב לרגל שמחת אירוסו בנו ני"ו **רבינו:** וואו גייט מען וואוינען?

ר' פנחס: אין ירושלים.

רבינו: לשנה הבאה בירושלים.

הגרנ"ה: ער איז פון ראשי וועד הכשרות.

רבינו איחל לחיים לר' פנחס הי"ו

זאמר: ער איז א כהן.

פנחס אין פסוק איז אויך געווען א כהן.

ר' פנחס: איך הייס נאך דעם פנחס, איך בין געבוירן געווארן פרשת פנחס.

ודיברו אדות כתיבת שם פנחס עם יו"ד או לא

הגרנ"ה: איינמאל שטייט מיט א יו"ד, רוב מאל שטייט אן א יו"ד.⁵

רבינו: אין חומש שטייט אלע מאל מיט א יו"ד,⁶ אין נ"ך שטייט אן א יו"ד, ביי הפני און פנחס, דארט שטייט שוין איינמאל אן א יו"ד (בשמואל – א א ג, כתיב ושם שני בני עלי הפני ופנחס כהנים לה).

און אין די גמרא שטייט פנחס אן א יו"ד, סיי ווען מ'רעדט פון דעם פנחס און סיי ווען מ'רעדט ביי רבי פנחס בן יאיר, אלעס איז אן א יו"ד. די שאלה איז ווי אזוי צו שרייבן אין כתובות און אין גיטין.

הגרנ"ה: ביי בנימין איז אויך אזוי (ע"י בית שמואל שמות אנשים אות ב).

רבינו: אין ארץ ישראל האט די העברעאישע שפראך (הלשון הטמא שבדו הציונים מלכם) משנה געווען די נעמען, ביי די נעמען פון די מיידלעך, און אפילו ביי די מענערישע נעמען

5 אף שבתורה נכתב כולם מלא עם יו"ד, מ"מ ראה זה פלא מה שכתב בהגהות שי למורא (בהגאון רבי יוסף שאול ד"ל אבד"ק ליב) שכתב וז"ל: נ"ב ובווהר פ' אחרי משמע דבכ"מ בתורה היא חסר רק בפרשת פנחס נתן לו יו"ד ועירא, עיי"ש.

6 כ"כ בבית שמואל (שמות אנשים אות פ) פינחס מלא יו"ד כי במסורת כולם מלאים חוץ א, וכתב מהרש"ל אם כתב חסר יו"ד כשר דרובא דרובא כותבים חסר, ומסורת א' מסייע להם וכו', עיי"ש מה שהביא בזה עוד כמה דעות.

7 ע"י בבית שמואל שמות נשים (אות פ) שבסוף שמות טאלו כתב עם א' כי רק שם שמקורו מלשון קודש כגון שרה ורבה לאה וכדו' מסתיימת באות ה, משא"כ שמות שהם בלשון הגמרא או בלשון אידיש צריך להסתים באות א' כגון פיגא בילא הינדא וכדו'.

רבינו: ס'אז דאך אבער דא מסכת גיטין, יעדער האט זיך זיין מסכת.

רבינו שאל אודות זמן שהותו והאכסניא בארה"ב

והגרנ"ה סיפר שנתכבד בסנדקאות אצל בן אחיו הרה"ח ר' משה

שמואל פרענקל הי"ד

רבינו שאל בשלום אחיו הרה"ח ר' אברהם פרענקל הי"ד מב"פ

שנקרא ע"ש בנו של הרה"ח ר' שמואל קאמאדער ז"ל

ונפרד רבינו ממנו ברכת הצלחה וסניעתא דשמיא תמיד

שטאט איז א עסק (ומכיון שלא נקבע עדיין לכן אין מסדרין שם גיטין ששם צריכים לכתוב שם העיר שכותבין בה) די וואסער איז צוזאם געשטעלט פון קוואל וואסער, מי מעינינות, ס'איז דא וואסער אויך.

בקיזור ס'איז זייער קאמפליצירט, אז ס'טרעפט זיך קומט מען אריין אין שטאט.

א' הנזכרים: איז אין קרית יואל מוז זיין נאר התונות...

ביקור הגה"צ ר' יצחק טווערסקי שליט"א

בן כ"ק אדמו"ר מסקווירא שליט"א

יום ה' פרישת בהעלותך תש"ע לפ"ק

געווען דארט צוזאמען, ער איז געזיצן א גאנצן טאג מיט מלית און תפילין ביז פארנאכטס.⁸

רבי יוחנן האט אסאך גערעדט פון בעלזא – ביים זיידן (מרן הגה"ק בעלי עצי חיים ז"ל) אין שטוב, ער איז דאך געווען דעם טאטנ'ס שוואגער – ער האט משפיע געווען בעלזא, דער טאטע ז"ל האט זיך געהאלטן א בעלזער חסיד, רבי יוחנן האט איהם געמאכט פאר א בעלזער חסיד.⁹

הגר"י בא להזמין את רבינו לשמחת נישואי בנו החתן נ"ו

רבינו שאל בשלומו ובשמו של החתן

הגר"י: דער התן הייסט מרדכי פנחס.

רבינו: פנחס איז אוודאי נאך רבי פיניעלע (הגה"ק רבי פנחס טווערסקי ז"ל אבד"ק אויסטילא התן הגה"ק מהר"ר' מבעלזא ז"ל), און מרדכי נאכך זיין פאטער (ה"ה הרה"ק רבי מרדכי מראחמיסטריווקא ז"ל, בן הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא ז"ל. והרה"ק אבד"ק אויסטילא הי' אבי אמו של כ"ק אדמו"ר מסקווירא שליט"א).

הגר"י: דער טאטע (מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל) האט געהאט א שטארקע געפיהל צו דעם נאמען.

רבינו: יא, דער טאטע ז"ל האט געהאט א גרויסע הערצה צו רבי פיניעלע (הוא הי' מוהותן עם מרן הגה"ק בעל עצי חיים ז"ל, כי בנו של אבד"ק אויסטילא ה"ה הגה"צ ר' יוחנן ז"ל הי"ד אבד"ק מוזשאי הי' חתנו של מרן הגה"ק בעל עצי חיים ז"ל).

הגר"י: ער איז אוועק ביי די מלחמה, וועגן דעם גיט מען צו דעם נאמען מרדכי.

רבינו: דער אויסטילער רב איז געווען צוויי וואכן זומער אין מוזשאי (אצל בנו הגה"צ רבי יוחנן ז"ל) צוויי פרשיות קרה און חקת, און דער טאטע ז"ל איז דעמאלטס דארט געווען.

הגר"י: נאר דעמאלטס האט ער איהם געזעהן?

רבינו: ניי, ער האט איהם אויך געזעהן אויף די התונה פון רבי יוחנן אין סיגוט (כיום י' תמוה שנת תרפ"ח לפ"ק), אבער די צוויי וואכן האט ער איהם געזעהן פון די נאנט, ער איז

8

עי' בס' ומושה הי' רועה (ה"א, ע"ב ש"י) מה שסיפר כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא ב"פ שליט"א מה ששמע בעצמו מרבינו ז"ל שכשהגיע הרה"ק רבי פנחס מאוסטילא לסיגעט לשמחת הנישואין של רבי יוחנן, שמע אז איך שדיברו מגודל עבודת התפילה שלו, ונכספה נפשו לראות את עבודתו הק', אולם מאחר שהרה"ק מאוסטילא התפלל בחדר מיוחד כמנהג אדמו"ר"י משערנאביל לא היו יכולים לראותו בעת התפילה, אך לאחמ"כ נתוודע לרבינו שיש שם חלון גבוה שיכולים לטפס עליה ולראות לתוך החדר הנ"ל, והלך רבינו לשם והעמיד עצים וטיפס למעלה עד שהגיע להחלון וכך עלה בידו לראות עבודת צדיק בעת התפילה, ורבינו אמר שהי' פחד גדול להסתכל בצורתו הק' אשר בער כלפידי אש במשך כל התפילה, ועיי"ש עוד באריכות.

9

ידוע מה שהי' מרגלא בפומי' של מרן רבינו בעל ברך משה ז"ע לומר שהרכב עננים מהרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא ז"ע קיבל מגיסו הגה"צ רבי יוחנן הנ"ל, ולו רגל על לשונו לומר לאברכים צעירים ששמע מגיסו רבי יוחנן שאמר בשם זקינו מהר"ד מבעלזא סגולה

ער האט געוואוסט בעלזער תורות, צי בעלזער מעשיות, אלעס האט ער געדענקט שטארק.

הגר"י: און אלעס איז געקומען דורכ'ן שוואגער (רבי יוחנן הנ"ל).

רבי פיניעלעס קינדער האבן געהייסן זייער געלונגענע קינדער.

רבינו: מיין טאטע האט נישט געדאוונט אויפן בעלזער נוסח, אבער 'תשליך' האט ער געזאגט אויפן בעלזער נוסח.

הגר"י: וואס עפעס?

רבינו: כ'זויים נישט, ער פלעג עס זאגן אויפן קול, מי קל כמודך...

הגר"י: פון וואו האט ער געהערט די נוסח?

רבינו: כ'קען נישט ענפערן, כ'קען נאר זאגן א מעשה, כ'זויים נישט פארוואס.

לשלום בית שיעמוד הבעל בבוקר לעסוק בתורה לפני התפילה (עי' בס' אלה מסעי עמ' ע"ו).

ובספרו הק' ברך משה מבאי רבינו כמ"פ דברים ששמע מגוס הנ"ל, עי' בפר' פקודי (עמ' רצ"א) ובפ' ויקרא (עמ' ט') וז"ל: וכד הוינא טליא שמעתי בזה בליל התקדש ההג מפי גסי הגז'צ רבי יוחנן האבדק"ק מושאי זלחה"ה הי"ד, לפרש החרוז יחיד במלוכה כביר כהלכה לימודיו יאמרו לו, עי' ע"ש. כמ"כ בפר' וארא (עמ' מ"ה) ובפ' מסעי (עמ' ש"ו) וכן מוזכר בפ' שלח (עמ' ק"ח) וז"ל: על פי מה ששמעתי מפי גסי הגז'צ רבי יוחנן האבדק"ק מושאי זלחה"ה הי"ד, בשם וקינו הגה"ק מהר"ד מבעלזא זי"ע, על הכתוב אל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו, וכו'. הגה כי כן בפר' נצבים (עמ' רס"ו) וכן בברך משה לראש השנה (עמ' א') וז"ל: ומפי גסי הגז'צ רבי יוחנן האבדק"ק מושאי זלחה"ה הי"ד שמעתי בשם וקינו הרה"ק מהר"ד מבעלזא זי"ע בטעם הדבר שמתחילין לומר סליחות ביום ראשון, עי"ש.

כמו כן שמע רבינו ענינים מבעלזא מרבי פיניעלע עצמו שזכה להכירו בעת החתונה של גיסו רבי יוחנן הנ"ל שהתקיימה בסיגעט לאחר הסתלקות מרן העני צייס זי"ע, ועי' בברך משה (פ' חיי שרה עמ' ק"ב) וז"ל: על פי מה ששמעתי מהרה"ק רבי פינחס מאוסטילא זלחה"ה משמ"י דחותנו הגה"ק מהר"ד מבעלזא זי"ע, לפרש מה שנאמר באברהם אבינו והאמין בה' ויחשבה לו צדקה וכו'.

ולפני כמה שנים כשהדיפוסו הספר "שארית לפנחס" שהוא ליקוטי דברי תורה מהרה"ק רבי פיניעלע, מסר מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל כמה דברי תורה מה ששמע מרבי פיניעלע וכמו כן מגיסו רבי יוחנן, וד"ת אלו נדפסו משמו בס' הנ"ל.

הגר"י: דער אויסמילער זיידע אליין האט אויך שטארק גערעדט פון בעלזא, ער איז געווען דארט כמעט צוויי יאר (בהיות סמוך על שולחן חותנו הגה"ק מהר"ד ז"ל), און ער האט אסאך זאכן - חומרות - פון דארט גענומען

דער טאטע (מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל) האט נישט געקענט דעם פריערדיגן בעלזער רב (הגה"ק רבי ישכר דוב ז"ל).

רבינו: ער וואלט איהם געקענט קענען, נאר דער בעלזער רב האט דאך געוואוינט אין גאליציע.

דער בעלזער רב ז"ל איז אבער געווען זיין סנדק, דער טאטע ז"ל איז געבוירן געווארן אין ראצפערט (אונגארין), און דער בעלזער רב איז דארט געווען ביי די קריג (במלחמת העולם הראשונה), ער איז אבער צוריק געפארן אויף בעלזא (גאליציע), און ער איז נפטר געווארן אין יאר תרפ"ז (ביום כ"ב חשוון) איז דער טאטע שוין אלט געווען צוועלף יאר.

הגר"י: דער פריערדיגער סאטמאר רב ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) איז יא אמאל געווען ביי רבי ישכר דוב.

רבינו: יא, און דער זיידע ז"ל (מרן העני צייס) איז אויך געווען ביים בעלזער רב, זיי האבן ביידע געהאט גרויס קרבות אין בעלזא, דער זיידע איז נאך געווען א יונגערמאן, און דער בעלזער רב האט איהם זייער מקרב געווען.

הגר"י: ער איז שוין דעמאלטס געווען רב אין סיגוט?

רבינו: יא.

הגר"י: ער איז געווען אויף א שבת ביים בעלזער רב.

רבינו: יא, דעמאלטס ווען דער טאטע איז געבוירן געווארן, איז ער געווען פרייטיג צונאכטס ביים בעלזער רב ביים טיש, ער האט געגעסן דארטן צוזאמען, און דער בעלזער רב האט געטיילט זיינע שריינים.

הגר"י: ס'איז נישט געווען מעשים בכל יום אזא זאך...

רבינו: דער בעלזער רב האט געזאגט ער זאל אריינקומען צו איהם פרייטיג צונאכטס פאר'ן טיש, און ער האט געפרעגט דעם זיידן אויב ער זעצט אויס דעם עולם ביים טיש (היינו לסדר את האנשים החשובים לפי מקומם הראוי) - אין בעלזא איז עס געווען א גרויס עסק, דער בעלזער רב האט אויסגעזעצט ווער עס זאל זיצן ביים טיש - האט ער געפרעגט דעם זיידן אויב ביי זיך זעצט ער אויך אויס, האט ער געזאגט 'ניין', האט ער איהם געזאגט 'כ'בין אייך מקנא', און געזאגט אזוי 'די אונגערישע אידן זענען בעלי

הרה"ח ר' משה טובי' גרינצווייג ז"ל משב"ק אצל הרה"ק מבעלזא ז"ל ומחשובי הסידו בעלזא-מאכנאוואקא, אז דער זיידע איז געווען אין בעלזא, דער טאטע האט געהאט א שוואגער אויך א בעלזער אייניקל, דער ציעשנובער רב (הגה"צ ר' יחזקאל שרגא מציעשנוב ז"ל בנו של הגה"ק בעל דברי שמה ז"ל) ער איז געווען א עלטערער שוואגער פאר'ן טאטן ז"ל, ער האט התונה געהאט מיטן טאטנ'ס עלטערע שוועסטער.

הגר"י: ער איז געווען א צאנזער אייניקל.

רבינו: יא, דער ציעשנובער רב (הגה"ק רבי שמה ישכר דוב ז"ל) איז געווען דעם שינאווער רב'ס א זון, און ער איז געווען א איידעם ביים בעלזער רב (הגה"ק רבי יהושע ז"ל), און זיין זון דעם טאטנ'ס שוואגער איז שפעטער געווען רב אין ציעשנוב.

הגר"י: ער איז געווען יונג ווען זיין טאטע איז אוועק.

רבינו: יא, און ער איז נתגדל געווארן אין בעלזא.

הגר"י: אין ציעשנוב נאך די פטירה פונעם ציעשנובער רב איז עפעס קודם דער איידעם (הגה"צ רבי לייבוש רובין ז"ל מטאמאשוו) געווארן רב.

רבינו: יא, מ'האט געוואלט אויפנעמען דעם איידעם פאר א רב, און דער בעלזער רב האט איהם צוריסן די קאנסום, און שפעטער איז ער (רבי יחזקאל'ע הנ"ל) געווארן דארט רב.

הגר"י: די אלע ציעשנובער אייניקלעך וואס זענען היינט דא זענען פונעם איידעם.

רבינו: יא, ס'איז געווען נאך אייניקלעך, נאר ס'איז גארנישט געבליבן, זיי זענען ל"ע אומגעקומען, די ציעשנובער אייניקלעך היינט זענען נישט קיין בן אחר בן, דער איידעם האט געהייסן רבי לייבוש טאמאשאבער, אויך א צאנזער אייניקל, ער איז געווען א זון פון רבי יצחק טובי' וואס איז געווען א איידעם אין צאנז (אצל מרן הדברי חיים ז"ל - ז"ו היתה הרבנית הצדיקת נהמהלע ע"ה שנידלה את הבית בצאנז כידוע).

הגר"י: זיי (הגה"צ ר' יחזקאל שרגא מציעשנוב ובני משפחתו) האבן זיך געהאלטן בעלזא אדער צאנז?

רבינו: צאנז.

ער איז געווארן א התן ביים זיידן אלס יונגל ווען דער פאטער האט נאך געלעבט.

הגר"י: דער קלויזנבורגער רב איז אויך געווען א איידעם.

דרך ארץ, און ס'וועט זיך נישט זעצן א עם הארץ פאר א תלמיד חכם, ווען איך זאל ביי מיר נישט אויסזעצן ביים טיש, וואלט זיך געזעצט א עם הארץ פאר א תלמיד חכם, און איך קען נישט זיצן אזוי ביים טיש'.

הגר"י: און דאס האט דער בעלזער רב איהם מקנא געווען אז ער דארף נישט אויסזעצן.

רבינו: יא, יענעם שבת האט איהם דער בעלזער רב מכבד געווען מיטן ליינען - דער זיידע איז געווען דעמאלטס א אבל ל"ע נאך די מאמע, די מאמע (הרבנית הצדיקת הנה ע"ה ז"ו) של מרן הגה"ק בעל קדושת יום ז"ל, בתה של הגה"ק ר' יואל אשכנזי ז"ל אבד"ק ולאטשוב ז"ל מח"ס שו"ת מהר"י אשכנזי) איז אוועק תרע"ד פאר פסח (ביום ה' ניסן), און דאס איז געווען השון תרע"ה - ער האט געזאגט אז ער איז אין יאר (בשנת האבילות אחרי אמו ע"ה), און דאך האט איהם דער בעלזער רב געהייסן ליינען.

הגר"י: אינדערהיים פלעגט ער ליינען אפילו אין יאר?

רבינו: יא, ביי זיך האט ער געליינט און האט געדאוונט פאר'ן עמוד, נאר אין די פרעמד ביי יענעם...

הגר"י: דער סאטמאר רב ז"ל פלעגט אויך אליינס ליינען?

רבינו: יא, א יעדן שבת, אלע יארן ביז ווען ער איז געווען געזונט האט ער געליינט.

הגר"י: און דער טאטע האט שוין נישט געליינט.

רבינו: ער האט נישט געהאט א הויך קול, אבער דער פעטער האט געליינט, און האט געדאוונט שחרית פאר'ן עמוד בקביעות יעדן שבת, אבער ער האט ענדערש אויסגעלאזט א דאווענען ווי א ליינען.

הגר"י: ווי אלט איז דער עצי חיים געווען ווען ער איז אוועק?

רבינו: זעקס און פערציג יאר, זייער יונג געווען.

הגר"י: דער פריערדיגער סאטמאר רב איז געווען אין שטאט בעלזא?

רבינו: יא, דער פעטער ז"ל איז געווען נאך זיין התונה אין בעלזא (מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל ה' אחרי התנותו בנאליציע אצל חותנו מויו"ר הגה"ק אבד"ק פלאנטיש ז"ל ומשם נסע על שב"ק להגה"ק מהר"ד מבעלזא ז"ל), און שפעטער איז ער אויך געווען ביי איהם אין ראצפערט.

דער זיידע ז"ל איז געווען אין בעלזא, אבער נישט אויף א שבת, כ'האב עם אמאל געהערט פון ר' משה טובי' (היה

רבינו: יא, ער איז געווען א יונגערער איידעם.

והזר רבינו לענין הראשון: כ'האב געהערט פון רבי משה טובי' (הגיל), אז ווען דער זיידע (הגה"ק בעל עצי חיים ז"ל) איז געווען אויף א באזוך אין ציעשנוב (אצל התנו), האט דער ציעשנובער רב געבעטן פאר'ן זיידן ער זאל גיין באזוכן זיין פעטער (הגה"ק המהר"ד ז"ל), און ער איז טאקע געפארן צום בעלזער רב (ועי' בס' ומושה חי' רועה היא עמי ק"ה, הקרה ע"ז, שמביא כל הסיפור באריכות).

אין שטאט ציעשנוב זענען געווען אסאך בעלזא חסידים, ס'איז נישט ווייט פון בעלזא, ס'איז נישט ווייט פון שינאווא, שינאווא אליינס איז אויך נישט ווייט פון בעלזא.

הגר"י: יעצט פאר שבועות בין איך דארט געווען.

רבינו: כ'בין שוין אויך געווען אין בעלזא, און אין שינאווא, שינאווא איז נעבן ליוזענסק, בעצם איז עס נישט ווייט פון בעלזא, די גרעניץ איז נאר מפסיק, אבער אין מיילן איז עס זייער נאנט צו בעלזא, ס'איז אין די לעמבערגער געגנט.

הגר"י: לעמבערג איז א גרויסער שטאט.

רבינו: באמת א גרויסער שטאט, אמאל ווען כ'בין געווען אויף מקומות הקדושים זענען מיר געווען שבת אין לעמבערג, דארטן איז דא א מקוה און א שוהל, האט מען אזוי אויסגערעכנט צו זיין דארט אויף שבת. היינט איז שוין אויך דא אין בעלזא א שוהל און א מקוה, אבער דעמאלטס איז נאכנישט געווען, און איינמאל ווען כ'בין געווען אויף מקומות הקדושים זענען מיר געווען אויף שבת אין וועניציע, דארט איז געווען א שטיקל קהילה, א בית מדרש מיט א מקוה, האט מען דארט געקענט זיין אויף שבת.

הגר"י: יעצט איז שוין אויך דא אין סקווירא, און שבת זענען מיר דארטן געווען.

רבינו: היינט איז שוין דא אין מערערע פלעצער, אין מעזיבוזש איז היינט דא, אמאל ווען כ'בין געווען דארטן איז נאך גארנישט געווען דארט. כ'הער אז היינט איז שוין געווען אין מעזיבוזש טויזנט אידן אויף שבועות.

הגר"י: כ'האב איינעם געפרעגט צי עס האט א מקור צו זיין שבועות אין מעזיבוזש.

רבינו: ס'איז דאך דעמאלטס די יארצייט פונעם בעש"ט הק'.

הגר"י: אבער שבת און יו"ט גייט מען דאך נישט ארויס.

רבינו: דער תפארת שלמה פלעג דאך צו פארן קיין ליוזענסק צו זיין אין שטאט. ער איז דאך געווען א כהן האט ער נישט געקענט גיין אויפן ציון, און ער פלעגט אבער זיין אסאך אין ליוזענסק, און ער האט זיך משתדל געווען אויפצובויען דעם אוהל כימים ההם, אין חודש אלול פלעגט ער זיין צוויי וואכן אין ליוזענסק, אין די שטאט וואו דער צדיק ליגט.

און דער צאנזער רב האט אויך אזוי געזאגט פאר איינעם א כהן, ביי די יארצייט פונעם אר"י דבי עילאי, ער האט איהם פארנעהאלטן פארוואס ער איז נישט געבליבן אין שטאט אויפן יארצייט, האט ער געזאגט אז ער איז א כהן, אבער דער דברי חיים האט איהם געזאגט אז ער וואלט געדארפט בלייבן אין שטאט וואו דער צדיק ליגט.

רבינו המשיך ואמר: ווען כ'בין געווען אין מעזיבוזש איז נישט געווען א אוהל, כ'בין געווען דארט פאר א חתונה (בשנת תשמ"ט לפני נישואי בת מרן רבינו שליט"א עם הדב"נ הגה"צ רבי ברוך מייטלבוים שליט"א).

הגר"י: ווען מיין טאטע איז געווען דאס ערשטע מאל שנת תש"ג איז אויך נאכנישט געווען קיין אוהל.

רבינו שאל אודות מחותנו של הגר"י ה"ה הגה"צ ר' חיים

טווערסקי שליט"א

ואמר: ווען כ'בין געווען אין מאנסי, בין איך געגאנגען ביי איהם אין מקוה, אין פארשעי, אין יענע געגנט.

רבינו שליט"א האציל מברכותיו

להגר"י ולבנו החתן נ"י

לעילוי נשמת
האה"ח מרת **רבקה**
ב"ר **שמואל דוב** ע"ה
נלב"ע כ"א תמוז

לע"נ הרה"ח ר' **ישראל דוד קליין** ז"ל
ב"ר יצחק זאב ז"ל
נלב"ע כ"ו תמוז
הונצט ע"י בני מוה"ר יעקב קליין הי"ו
ואחיו מוה"ר נח קליין הי"ו

דברי הספד

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לפני מטתה של אמו הרבנית הצדיקת ע"ה

יום כ"ג תמוז שנת תש"ע לפ"ק

אונז וועל מיר אייביג געדענקן מוסר אבינו, די מוסר פון אונזער טאטן זכרונו לברכה, אבער ואל תטוש תורת אמך, די תורה וואס אונזער מאמע הריני כפרת משכבה האט אונז געלערנט.

יש "אם" למסורת, ס'איז דא א מאמע פאר די מסורה, די מסורה וואס גייט איבער מדור דור, וואס די עלטערן געבן איבער פאר די קינדער, און דאס איז נישט דער טאטע, יש "אם" למסורת, ס'איז דא א מאמע, אונז האב מיר געהאט א מאמע וואס האט אונז איבערגעגעבן די הייליגע מסורה מדור דור.

*

רש"י זאגט, בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, שטייט אין פסוק (מלאכי ג יז) ויכתב ספר זכרון לפניו, וכל מעשיך בספר נכתבים (אבות פ"ב מ"א), אלע מעשים טובים פון א מענטש איז אויפגעשריבן. דאס זאגט רש"י בא הכתוב, ס'קומט דאס וואס שטייט געשריבן אין ספר זכרון, ויחסו אחר אהרן, זי איז א טאכטער פונעם זיידן ז"ל דער וואלאווער רב.

דער זיידע ז"ל דער וואלאווער רב איז געווען א איש צדיק א תלמיד חכם א געוואלדיגער ירא שמים, אין אזא הייליגן הויז איז זי אויפגעוואקסן געווארן, ביי אזעלכע הייליגע עלטערן, און אויף דעם וועג וואס זי האט געווען ביי אירע עלטערן, האט זי מגדל געווען און מחנך געווען אירע קינדער לתפארת אבותיה. בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, מען קען איר מייחס זיין אז זי איז א קינד פון אזא הייליג הויז, און זי האט זיך געפירט אזוי ווי ס'פאסט זיך פאר א קינד פון אזא הייליגן הויז, זי איז א אייניקל פונעם זיידן ז"ל דער ייטב לב, א אייניקל פונעם זיידן ז"ל דער ישמח משה, און פון אנדערע צדיקים קדושי עליונים.

איז מס' מכות דף ז', דרשנ'ט די גמרא אויפן פסוק ונשל הברזל מן העץ, איז א גרויסע מחלוקה אין די גמרא צו מען דרשנ'ט יש אם למקרא, צו מען דרשנ'ט יש אם למסורת, דארף מען צו פארשטיין די לשון חז"ל, יש "אם" למקרא, יש "אם" למסורת, וואס האט דאס צו טון מיט א מאמע.

נאר קען אזוי, אין פרשת פינחס שטייט אין פסוק, פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, און רש"י זאגט בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, דער זוה"ק (דף ריג.) שטעלט צו דעם פסוק (משלי ח) שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך, הער צו מיין קינד מוסר פון דיין טאטן, ואל תטוש, זאלסט נישט איבער לאזן, תורת אמך, די תורה פון דיין מאמע.

קען זיין אזוי, שטייט אין פרשת בלק, כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו, זאגט רש"י, אני מסתכל בראשיתן ובתחלת שרשיהן ואני רואה אותם, און איך זע זיי, מיוסדים וחזקים, פעלזן פעסט, כצורים וכגבעות הללו, על ידי אבות ואמהות, דורך די טאטע און די מאמע.

פינחס איז זייער גרויס געווען, פינחס האט זוכה געווען צו געוואלדיגע גרויסע מדריגות, אין זכות פון זיינע הייליגע אבות, ער איז געווען א קינד פון אלעזר און א אייניקל פון אהרן הכהן, קומט דער זוה"ק זאגן, שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך, אז דאס וואס ער האט זוכה געווען צו זיינע מדריגות איז געווען אין זכות פון זיין טאטן, אבער ואל תטוש תורת אמך, ער האט געהאט א הייליגן טאטע און א הייליגע מאמע, און זי איז געווען א גלייכע שותף, און דורכדעם איז פינחס צוגעקומען צו זיינע מדריגות.

*

דער פסוק זאגט (משלי לא ל) אשה יראת ה' היא תתהלל, לעולם וואלט ווען געדארפט שטיין אשה יראה ה', אזוי ווי מען זאגט איש ירא ה', וואלט ווען דער פסוק געדארפט זאגן אשה יראה ה'.

נאר אז ס'איז דא יראת שמים אין שטוב, איז דאס צו פארדאנקן די מאמע, אז ס'איז דא יראת ה' אין שטוב, איז היא תתהלל, דארף מען איר לויבן, דאס איז איר שבח איר ארבעט וואס זי האט אריינגעגעבן ס'זאל זיין יראת שמים אין שטוב.

דאס זאגט רש"י אני מסתכל בראשית", דאס מיינט מען (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת ה', ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים על ידי אבות ואמהות, די יראת שמים וואס די טאטע און די מאמע האבן אריינגעגעבן אין די קינדער, ס'זאל זיין חכמתם מתקיימת. איז יראתם מיוסדים וחזקים.

*

אני מסתכל בראשית", מען קוקט אויף די יונגע יארן, דאס ערליכקייט וואס א מאמע געט אריין אין די יונגע יארן, די ערשטע יארן פון א קינד, די שמן והמין, שמן מיינט מען די תורה און המין מיינט מען דאס ווארימקייט און דאס ערליכקייט, שמן והמין שסכתה לי אם, וואס די מאמע האט מיר געשמירט, בילדוטי, איז מיינע יונגע יארן, הן עמדה לי בזקנותי, דאס איז וואס ס'שטייט אויף די שפעטער'דיגע יארן.

ווער ס'האט געקענט מיינ מאמע ע"ה הכ"מ, די אמונה פשוטה וואס זי האט אריינגעגעבן אין די קינדער, דאס יראת שמים דאס תמימות איז געווען צום באוואונדערן, דאס צניעות, די טרערן וואס זי האט פארגאסן ביים בענטשן לעכט.

מען דערמאנט זיך ערב דעם הייליגן טאג ביים טאטן ז"ל, ווען אלע קינדער זענען אריינגעקומען זיך בענטשן, די בכיות נוראות וואס האט זיך אפגעטון אין שטוב.

איר דאווענען יעדן טאג, איר תהלים זאגן, איר זהירות במצות ווען ס'איז געקומען פסה, איר צדקה והסד וואס זי האט געטון בכלל ובפרט, זי האט עוסק געווען צו מאכן מסיבות לטובת המוסדות.

*

אני מסתכל בראשית", אויף אירע מדות טובות, וואס מדות טובות איז די ערשטע, א בחינה פון דרך ארץ קדמה לתורה (ויק"ר פ"ט ס"ג), אירע איידעלע מדות, איר איידלקייט און באשיידנקייט, איר פשטות.

דער מדרש זאגט (שהש"ר פ"א סס"ב) אויפן פסוק (שיר השירים א טו) הנך יפה רעיתי הנך יפה, איז א דאפלט לשון, זאגט דער מדרש הנך יפה בעולם הזה והנך יפה בעולם הבא. הנך יפה בעולם הזה, דיינע שיינע מעשים וואס דו האסטו געטון בעולם הזה, והנך יפה בעולם הבא, דאס וועט אלעמאל בלייבן פאר אונזערע אויגן, לנו ולבנינו ולבני בנינו.

אונז שטיי מיר דא פאר די מטה פון די מאמע ע"ה, אונז קען מיר זאגן פאר די מאמע, יש אם למסורת, די מסורה וואס דו האסט אונז איבערגעגעבן, דאס וועט בלייבן, און דאס וועל מיר אונז איבערגעבן ווייטער פאר אונזערע קינדער און קינדס קינדער לעד ולנצח נצחים, איר געשטאלט, איר אצילות, איר איידלקייט, איר איבערגעגעבענקייט, דאס איז יש אם למסורת, דאס בלייבט איבער, דאס קען מען נישט פארגעסן, אונז וועל מיר דאס אלעמאל געדענקן.

*

דער חתם סופר האט מספיד געווען זיין רעבעצין, זי איז געווען די טאכטער פונעם גרויסן גאון וצדיק רבי עקיבא אייגער ז"ל, האט ער אנגעהויבן די פסוקים (משלי לא י) אשת חיל מי ימצא, און דער חתם סופר טייטשט אויס אשת חיל, איז דער טייטש א אשה פון א חיל, א פרוי א רעבעצין פון א איש חיל - זאגט ער - וואס זי האט מגדל געווען אירע קינדער צו תורה, און זי האט געשיצט אויפן מאן אז ער זאל קענען עוסק זיין בתורה, ער זאל קענען מעמיד זיין תלמידים, און ער זאל קענען מנהיג זיין קהלות בישראל.

אני מסתכל בראשית", די תורה ווערט אנגערופן ראשית (ב"ר פ"א ס"א), מען קוקט אויף די תורה וואס דער טאטע ז"ל האט געלערנט פאר זיך, די תורה וואס דער טאטע ז"ל האט מרביץ תורה געווען פאר אלפים ורבבות אידן אין די אלע יארן וואס ער איז געזיסן און געלערנט מיט בחורים און

מאמע, דו גייסט יעצט בעולם האמת, דו זעסט דעם גאנצן אמת, דו זעסט יעצט די אלע יסורים און עגמת נפש וואס איך האב מיטגעמאכט אין די לעצטע צען יאר, מאמע מאמע, מען האט פארשלאסן פאר מיר די טיר! מען האט מיר נישט אריינגעלאזט אין שטוב אריין! בלב שלם האב איך געוואלט גיין!.

מאמע, דו גייסט יעצט ארויף אויפן עולם העליון, און דו וועסט דיך באגעגענען מיט דייע עלטערן וואס זענען אומגעקומען על קידוש ה' - די מאמע ע"ה הכ"מ האט אונז דערציילט, אז זי איז אנגעקומען מיט אירע עלטערן קיין אוישוויץ, און איר טאטע האט זיך געזעצט מיט איר, האט ער איר געזאגט, דו וועסט איבערלעבן, און זאלסט אכטונג געבן מיט וועם דו גייסט התונה האבן, זאלסט אויפשטעלן שיינע אידישע דורות ווי ס'פאסט זיך פאר די אבוה"ק - דו גייסט אוועק פון דעם עולם, און דו לאזט איבער א שיינן אידיש לעכטיג דור, קינדער און אייניקלעך און אור אייניקלעך בני רבעים ובני המשים, ערליכע אידן מרביצי תורה יראי ה', וואס זענען ממשיך דעם דרך אזוי ווי דו האסט געוואלט.

וועסט דיך אויך טרעפן מיטן טאטן ז"ל, הגך יפה בעולם הזה, האסט מתפלל געווען פאר אלע דייע קינדער און אייניקלעך בעולם הזה, הגך יפה בעולם הבא, דו גייסט יעצט ארויף בעולם העליון, האסטו אויך א געוואלדיגע כח התפלה, בעטן מיר דיך מאמע, געטרייע מאמע!, איבערגעגעבענע מאמע!, זאלסט מעורר רחמים זיין, זיי א מליצה ישרה צוזאמען מיטן טאטן ז"ל, אויף אלע קינדער, און פאר די גאנצע משפחה, קינדער אייניקלעך און אור אייניקלעך בני רבעים ובני המשים, אונז זאל מיר געהאלפן ווערן בכל מילי דמיטב, און אונז זאל מיר אפגעהיטן ווערן מכל צרה וצוקה, מען זאל זוכה זיין מבשר צו זיין תמיד בשורות טובות, ביז דער אייבערשטער וועט העלפן, מען וועט זוכה זיין, צום בלע המות לנצה, דער אייבערשטער וועט העלפן, הימים האלו יתהפכו לששון ולשמחה, אונז וועל מיר זוכה זיין צו ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

בעלי בתים זקנים עם נערים, ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים על ידי אבות ואמהות, מיט דעם וואס זי האט אים געהאלפן, זי האט אים צוגעהאלפן ער זאל קענען מרביץ תורה זיין.

און אוודאי אז חלק כחלק יאכלו, זי האט א גלייכן שותפות'דיגן חלק אין די עבודת הקודש פונעם טאטן ז"ל, אין די הרבצת תורה ויראת שמים.

אשת חיל עטרת בעלה, זי איז געווען ביים טאטן ז"ל ווי א קרוין, די כבוד און די הערצה וואס ער האט איר געשעצט און ער האט איר מכבד געווען, קען מען זיך גארנישט פארשטעלן, וואס ער האט ארויסגעוויזן, ער האט איר געשעצט פאר אירע מעשים טובים פאר איר איידלקייט.

די גמרא זאגט (ברכות יז) נשים במאי זכין באקרוי בנייהו לבי כנישתא, יש "אם" למקרא, אז ס'איז דא א מאמע קענען די קינדער לערנען תורה, זי האט צוגעהאלפן אז די קינדער זאלן קענען עוסק זיין בתורה.

זי האט זיך איבערגעגעבן אכטונג צו געבן אויפן בריאות הגוף פונעם טאטן ז"ל ער זאל זיך נישט איבערשרענגען, ער זאל זיין געזונט, אז דער טאטע ז"ל האט זוכה געווען צו א זקנה, איז עס איר צו פארדאנקען, איר ארבעט, איר מסירות נאמנה מיט אזא געוואלדיגע איבער געגעבענקייט.

*

טייערע מאמע! אוי טייערע מאמע! מאמע! אוי נפלה עטרת ראשינו! טייערע מאמע, ס'קומט דער זמן ווען מען דארף זיך געזעגענען, אוי מאמע, דו ווייסט דעם אמת, צענדליגע יארן האב איך אריינגעלייגט געוואלדיגע כוחות מקיים צו זיין די מצות כיבוד אב ואם עד שידי מגעת, איך האב נישט געקוקט אויף גארנישט, כ'האב פרובירט מיט אלע כוחות ענק מכבד צו זיין, דעם טאטן און די מאמע, און צו מאכן ענקער רצון באמת.

אבער הז"ל זאגן (קידושין לא): אז מצות כיבוד אב ואם קען מען נישט מקיים זיין בשלימות, פארשטיי איך אז איך האב אויך נישט יוצא געווען די חובתי, טייערע מאמע, איך בעט פון דיר סליחה ומחילה, מאמע! זיי מיר מוחל!.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוה"ח להם

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי חיים

מיסודם של רבותיהם לביית סינטי-סאטמאר

נוסד בשנת תרס"ט ע"י מרן רבוה"ק בעל עצי חיים ז"ע - ונתחדש אורה ע"י מרן רבוה"ק בעל ברך משה ז"ע
בחדות והמשכת ב"ק מרן רבנו הגה"ק שלוש"א - כ"ק הגה"ק רבי שלום אליעזר טייטלבוים שליט"א, נשיא הכולל

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מזל טוב המה ולבבית לאנשי שלומינו החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרה"ח ר' שלום אליעזר ראטער שליט"א

ולאביו הרה"ח ר' משה יעקב ראטער שליט"א

להולדת נכדתיהם

אצל בנו / נכדו הר"ר עמרם הי"ו, בית שמש

ואצל בנו / נכדו הר"ר מאיר חיים הי"ו, ירושלים

הרה"ח ר' דוד פריינד שליט"א

להולדת נכדתו

אצל חתנו הר"ר חיים יודא רוזנפעלד הי"ו

• כולל אברכים מצויינים

כולל להוראה

כולל הלכות שבת

כולל הלכות יו"ט

חברה משניות

• התאחדות האברכים

ארגון שיעורי תורה

חבורת יסודי התורה

איחוד החבורות

מערכת קול התאחדותי

• מפעלי צדקה חסד

מפעל החסד "ידי משה"

קמחא דפסחא "ידי חסד"

וועד עריכת שמחות לאנ"ש

ארגון "חסדי משה"

למען אחי ורעי

קופת גמ"ח

קרן עזר נישואין